

72
ЩЕ II

УКРАЇНСЬКЕ
МИСТЕЦТВО

1913.

Б.К.

М. М. Кош. Т. 3

L'ART D'UKRAÏNE

10

4424
ky

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО.

ДЕРЕВ'ЯНЕ БУДІВНИЦТВО І РІЗЬБА НА ДЕРЕВІ

УЛАНГУВАВ

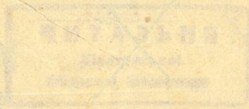
В. ЩЕРБАКІВСЬКИЙ

L'ART DE L'UKRAINE.

L'ARCHITECTURE ET LA SCULPTURE EN BOIS

НИБУ

В. ЩЕРБАКІВСЬКИЙ

ЛВІВ — КИЇВ — ДОНІЦЬК — КИЇВ

1919

HIBY

7(47.71)
Щ 61

~~72(47.71)~~
Щ 61 72

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО. Щ 611

I.

ДЕРЕВЛЯНЕ БУДІВНИЦТВО І РІЗЬБА НА ДЕРЕВІ

УЛАШТУВАВ

В. ЩЕРБАКІВЬСКИЙ

Лит. каб.

L'ART DE L'UKRAÏNE.

I.

L'ARCHITECTURE ET LA SCULPTURE EN BOIS

PAR

V. SHCHERBAKIVSKY.

ЛЬВІВ — КИЇВ

LÉOPOL — KIEV ✓

1913.

58875
#589

0

НІБУ

Р 471247

✓ Державна історична
бібліотека УРСР

10
03

До шановних читачів.

За останні часи значно побільшився інтерес до народнього мистецтва взагалі і з особіа до мистецтва українського.

Поруч з цим досить інтензивно ведеться, як громадськими організаціями, так і приватними особами, збиранне матеріалу.

Такого матеріалу зібрано вже багато. Де-що з нього видано, але видано порівнюючи з існуючою скількістю дуже мало і більшість значних і цікавих галузей українського мистецтва зостається невикористаною і навіть невідомою, не тільки для широких верств суспільства, але й для діячів науки і практики.

Ця книжка становить перший випуск видання, що має метою заповнити цю прогалину і дати більш менш систематично зведений матеріал з широкого поля українського мистецтва.

Думка про видання такого змісту існувала вже давно, але здійснити її і пустити в світ цей перший випуск, можна було тільки завдяки допомозі щирого прихильника українського мистецтва, славного нашого артиста Олександра Мишуги, котрому автор видання присвячує з найглибшою пошаною отсю свою працю.

Вадим Щербаківський.

Avis au lecteur.

L'intérêt du public pour l'art populaire en général et tout spécialement pour l'art de l'Ukraine a augmenté considérablement ces dernières années. En même temps, beaucoup d'organisations sociales et de personnes privées s'occupent activement à recueillir des documents et elles y ont parfois parfaitement réussi. Une certaine quantité de ces documents a déjà été publiée, mais ce n'est que peu en comparaison du total des documents recueillis et la plus grande partie de l'art de l'Ukraine — justement la plus intéressante — reste encore inconnue, non seulement au grand public et aux artistes, mais aussi aux savants. Ce livre est le premier volume d'une série, dont le but est justement de combler cette lacune et de publier d'une façon à peu près systématique les documents relatifs à l'art de l'Ukraine.

Le projet d'une telle publication existait depuis longtemps, mais ce commencement de réalisation n'a été rendu possible que grâce à la générosité de notre éminent artiste et mécène de l'art de l'Ukraine, M. A. Mychouga. C'est aussi à lui que l'auteur de cette publication dédie son œuvre avec l'expression de son plus profond respect.

V. Chtcherbakivsky.

Матеріал тут предложений взито з різних колекцій, так в Галичині, як і на Україні російській. Сюди увійшли: декілька церков з колекції українського архітекта О. Душнінського у Львові, колекції Київського міського музею, Полтавського Земського музею, збірки архітекта-консерватора земського Полтавського музею Мощенка, архітекта В. Кричевського в Київі і колекціонера О. Гансена в Київі; решта ілюстрацій, при котрих не указано належності їх, усі з колекції В. Щербаківського в Полтаві.

Les documents cités ici ont été recueillis en Galicie et dans l'Ukraine russe. On y a réuni quelques églises de la collection de l'architecte ukrainien M. O. Louchpinsky à Léopol, beaucoup d'exemples des collections des Musées municipaux de Kiev et de Poltava. On y a ajouté les collections de l'architecte-conservateur de Poltava M. Mochtchenko, ainsi que les collections de M. V. Krytchevsky de Kiev et de l'amateur distingué de Kiev M. O. Hansen, le reste des illustrations, dont l'origine n'a pas été indiquée, proviennent de la collection de M. V. Chtcherbakivsky de Poltava.

II. Килим з гербом гетьмана Полуботка. Почат. XVIII віку. Збірка В. Кричевського.

II. Tapiserie aux armes du hetman Polubotok. Commencement du XVIIIe siècle. Collection V. Krytchevsky.

НИБУ

Ілюстрації однотонні. — Illustrations en noir.

1. Церква трьохбанна, с. Устеріки, Гудульщина, Галичина, поч. XVIII віку, стор. 3.
2. Церква трьохбанна XVII віку, с. Ботелька Вижня, пов. Турка (Бойківщина) в Галичині, стор. 3.
3. Церква однобанна XVIII віку, с. Підгородє, пов. Рогатин в Галичині, стор. 4.
4. Церква трьохбанна, XVIII віку, с. Сverdликів, Уманський пов. (уже зруйнована), стор. 5.
5. Церква трьохбанна 1768 р., с. Мошурів, Уманський пов. (уже зруйнована), стор. 5.
6. Церква трьохбанна XIX віку, с. Коршів, пов. Коломия в Галичині, стор. 6.
7. Церква трьохбанна XVIII віку, с. Іваниці, пов. Прилуки на Полтавщині, збірка Моценка. Полтавський Музей, стор. 6.
8. Церква трьохбанна 1637 р. в Судовій Вишні, Галичина, розібрана, стор. 7.
9. Церква трьохбанна XVII віку на Бойківщині, Галичина, збірка Лущинського у Львові, стор. 8.
10. Церква трьохбанна XVII віку, с. Малнів, Галичина, збірка Лущинського, стор. 8.
1. Église avec trois coupes. XVIIIe siècle. Village d'Oustieriky. Hout-soulie, Galicie (Autriche), p. 3.
2. Église avec trois coupes. XVIIe siècle. Village de Botelka Vyjnja, district de Tourka, Galicie, p. 3.
3. Église avec une coupole. XVIIIe siècle. Village de Pidhorodié, district de Rohatyne, Galicie, p. 4.
4. Église avec trois coupes. XVIIIe siècle. Village de Sverdlykiv, district d'Oumagne, gouvernement de Kiev, Russie (détruite), p. 5.
5. Église avec trois coupes. 1768. Village de Mochouriv, district d'Oumagne (détruite), p. 5.
6. Église avec trois coupes. XIXe siècle. Village de Korchiv, district de Kolomyia, Galicie, p. 6.
7. Église avec trois coupes. XVIIIe siècle. Village d'Ivanytsi, district de Prylouky, gouvernement de Poltava. Phot. Mochtchenko. Musée de Poltava, p. 6.
8. Église avec trois coupes. 1637. Village de Soudova Vychnia, p. 7.
9. Église avec trois coupes. XVIIe siècle. Chez les Boïkis (Karpathes). Collection de M. Louchpinsky (architecte à Léopol), p. 8.
10. Église avec trois coupes. XVIIe siècle. Village de Malniv, Galicie. Collection Louchpinsky, p. 8.

11. Пятибанна церква XVIII віку, с. Княздвір, пов. Печеніжин в Галичині, стор. 9.
12. Церква трьохбанна XVIII віку, с. Бутля на Бойківщині. Галичина. Збірка Лушнінського, стор. 10.
13. Церква трьохбанна XVIII віку, с. Підзахаричі на Буковині, стор. 10.
14. Пятибанна церква XVIII віку, с. Княздвір, пов. Печеніжин. Галичина. Знята з другого боку, стор. 11.
15. Полудневий бічний ганок в трьохбанній церкві XVIII віку, с. Валинці, пов. Гвоздець. Галичина, стор. 12.
16. Ганок трьохбанної церкви XVIII в., с. Таламаш, на Угорській Бойківці, стор. 12.
17. Пятибанна церква XVIII віку, с. Велика Березянка, Таращанського пов. на Київщині, (уже зруйнована), стор. 13.
18. Церква трьохбанна XVIII віку, ганок, с. Манаїв, Галичина. Збір. Лушнінського, стор. 14.
19. Деталь церкви, с. Малнів, Галичина. Збірка Лушнінського, стор. 14.
20. Бани, вигляд з середини пятибанної церкви, с. Лісовичі, пов. Тараща в Київщині, стор. 15.
21. Пятибанна церква XVIII віку, с. Лісовичі, пов. Тараща в Київщині, стор. 16.
22. Іконостас церкви 1739 р., с. Очеретня, пов. Липовець в Київщині, стор. 17.
23. Царські ворота, с. Очеретня, пов. Липовець, стор. 18.
24. Іконостас церкви, с. Іваниці, пов. Придуки на Полтавщ. Фот. Мощенка, стор. 19.
11. Église avec cinq coupoles. XVIIIe siècle. Village de Kniaje Dvire (photographiée du côté de l'ouest), district de Petchenijine, Galicie, p. 9.
12. Église avec trois coupoles. XVIIIe s. Village de Boutlia, district de Tourka, Galicie. Collect. Louchpinsky, p. 10.
13. Église avec trois coupoles. XVIIIe siècle. Village de Pidsakharytchi, près de Vyjnytsia. Boukovine, Autriche, p. 10.
14. Église avec cinq coupoles. XVIIIe siècle. Village de Kniaje Dvire. Photographiée du côté sud, p. 11.
15. Portail sud d'église. Village de Balyntsi, distr. de Hvozdetz, Galicie, p. 12.
16. Portail ouest de l'église du village de Talamache, Ukraine Hongroise, p. 12.
17. Église avec cinq coupoles. XVIIIe siècle. Village de Vélyka Berezianka, district de Tarachtcha, gouvernement de Kiev, p. 13.
18. Portail d'église. Village de Manaïv, district de Zbora. Galicie. Collection Louchpinsky, p. 14.
19. Détail d'église. Village de Malniv. Galicie. Collection Louchpinsky, p. 14.
20. Coupole d'église avec cinq coupoles. Village de Lisovytychi, district de Tarachtcha, gouv. de Kiev, p. 15.
21. Église avec cinq coupoles. Village de Lisovytychi, district de Tarachtcha, gouvernement de Kiev, p. 16.
22. Iconostase d'église en bois avec trois coupoles. 1739. Village d'Otcheretnia, district de Lypovets, gouvernement de Kiev, p. 17.
23. Porte principale de l'iconostase en bois de l'église du village d'Otcheretnia. 1739, p. 18.
24. Iconostase d'église. Village d'Ivanytsi, district de Prylouki, gouv. de Poltava (phot. Mochtchenko), p. 19.

25. Статуя Св. Миколая XVIII віку в с. Липках, Сквирськ. пов., Київщина. стор. 19.
26. Звіниця XVIII віку, с. Дубровиці, пов. Липовець, Київщина, (уже зруйнов.), стор. 20.
27. Звіниця XVIII віку, с. Водотії, Радомисельськ. пов., Київщина, (уже зруйнов.), стор. 21.
28. Звіниця XVIII віку, с. Очеретня, пов. Липовець в Київщині, стор. 21.
29. Звіниця кінця XVII віку або поч. XVIII віку, с. Люлинці, пов. Липовець в Київщині, (здається уже зруйнов.), стор. 22.
30. Вікно з середини в звінці кінця XVII віку, с. Лусовичі, пов. Тараща на Київщині, (здається уже розібрана), стор. 23.
31. Звіниця XVIII віку, с. Підзахаричі біля Вижиці на Буковині, стор. 23.
32. Звіниця XVIII віку, с. Яремче в Галичині. (В Гуцульськ. горах), стор. 23.
33. Звіниця, с. Вистрець. (В осередку Гуцульщини), стор. 24.
34. Звіниця XVIII віку, с. Чесники. Рогатинський пов. в Галичині, стор. 25.
35. Звіниця XVIII віку, с. Підгородє, Рогатинського пов. в Галичині, стор. 25.
36. Звіниця XVIII віку, с. Вітвиця, пов. Болехів. Галичина, стор. 26.
37. Звіниця XVIII віку, с. Малнів. Галичина. Збірка п. Душпінського, стор. 26.
38. Звіниця XVIII віку, с. Збора, пов. Калущ. Галичина, стор. 26.
25. Statue de St. Nicolas. XVIIIe siècle. Village de Lipki, district de Skvyra, gouvernement de Kiev, p. 19.
26. Campanile. XVIIIe siècle. Village de Doubrovynsi, district de Lypovets, gouvernement de Kiev (détruit), p. 20.
27. Campanile. XVIIIe siècle. Village de Vodoty, district de Radomysl, gouvernement de Kiev (détruit), p. 21.
28. Campanile. XVIIIe siècle. Village d'Otcheretnia, district de Lypovets, gouvernement de Kiev, p. 21.
29. Campanile. Fin du XVIIe siècle ou commencement du XVIIIe siècle. Village de Loulyntsi, district de Lypovets, gouvernement de Kiev (probablement détruit), p. 22.
30. Fenêtre de la partie centrale. Fin du XVIIe siècle. Village de Lisyvtychi, district de Tarachtcha, gouvernement de Kiev (probablement démolie), p. 23.
31. Campanile. XVIIIe siècle. Village de Pidsakharytchi, près de Vyjnytsia, Boukovine, p. 23).
32. Campanile. XVIIIe siècle. Village d'Iaremthé, Galicie, Houtsoulie, p. 23.
33. Campanile. Village de Bystrets (centre de la Houtsoulie), p. 24.
34. Campanile. XVIIIe siècle. Village de Tchesnyky, district de Rohatyne, Galicie, p. 25.
35. Campanile. XVIIIe siècle. Village de Pidhorodié, district de Rohatyne, Galicie, p. 25.
36. Campanile. XVIIIe siècle. Village de Vitvytsia, district de Bolekhiv, Galicie, p. 26.
37. Campanile. XVIIIe siècle. Village de Malniv, Galicie. Collection Louchpinsky, p. 26.
38. Campanile. XVIIIe siècle. Village de Zbora, district de Kalouche, Galicie, p. 26.

39. Звіниці XVIII віку, с. Станькова, пов. Калущ, Галичина, стор. 26.
40. Звіниці XVII віку, с. Топільниця, пов. Стар. Самбір, Галичина, стор. 27.
41. Західний ганок церкви XVIII віку, с. Махнів, Галичина. Збірка п. Душлінського, стор. 28.
42. Свѣчники церковні, с. Ялиниці, пов. Золотоноша, Полтавщина і с. Калайдиці, пов. Лубні, Полтавський Земськ. Музей, стор. 28.
43. Одвірки церковні XVIII віку, 1706 р.. Кітвський музей, стор. 29.
44. Одвірки церковні XVIII віку, с. Білки, пов. Кобеляки. Полтавщина, Музей Полтавськ. Земства, стор. 30.
45. Одвірки церковні XVIII віку, с. Талюки, пов. Умань, стор. 30.
46. Одвірки церковні 1693 року, с. Кутаїв, пов. Коломия, Галичина, стор. 31.
47. Одвірки церковні XVIII віку, с. Розсоші, пов. Мукачів. Угорська Укр., стор. 31.
48. Одвірки церковні XVIII віку, с. Лавочне. Галичина, стор. 32.
49. Одвірки церковні XVIII віку, ц. св. Петра і Павла, м. Гадач. Полтавщина, стор. 33.
39. Campanile. XVIIIe siècle. Village de Stankova, district de Kalouche, Galicie, p. 26.
40. Campanile. XVIIe siècle. Village de Topilnytsia, district de Staryi Sambir, p. 27.
41. Portail occidental d'église. XVIIIe siècle. Village de Makhniv, Galicie. Collection Louchpinsky, p. 28.
42. Chandeliers d'église. Village d'Ialyntsi, district de Zolotonocha, gouvernement de Poltava et village de Kalaidyntsi, district de Loubnie. Musée de Poltava, p. 28.
43. Portail d'église. XVIIIe siècle (1706). Musée de Kiev, p. 29.
44. Portail d'église. XVIIIe siècle. Village de Bilyky, district de Kobelaky, gouvernement de Poltava. Musée de Poltava, p. 30.
45. Portail d'église. XVIIIe siècle. Village de Talanky, district d'Oumagne, p. 30.
46. Portail d'église. 1693. Village de Kouhaïv, district de Kolomyia, Galicie, p. 31.
47. Portail d'église. XVIIIe siècle. Village de Rozsochi, district de Moukatchiv, Ukraine Hongroise, p. 31.
48. Portail d'église. XVIIIe siècle. Village de Lavotchné, Galicie, p. 32.
49. Portail d'église de St. Pierre et Paul. XVIIIe siècle. Ville de Hadiatch, gouvernement de Poltava, p. 33.

50—81. Хрести церковні XVII і XVIII віку.

50. Хрест церковний, с. Доїна Камянна. Херсонщина, стор. 33.
51. Хрест в сійві XVIII віку. З церкви трьохбанної Івана Предтечі в Хоролі, на Полтавщині, Полтавський Музей, стор. 34.
52. Хрест XVIII віку. З церкви Івана Предтечі в Хоролі. Полтавський Музей, стор. 34.

50—81. Croix d'église, XVIIe et XVIIIe siècles.

50. Croix d'église. Village de Donina Kamianna, gouv. de Khersonèse, p. 33.
51. Croix avec auréole de l'église de St. Jean Baptiste à trois coupoles. XVIIIe siècle. Ville de Khorol, gouvernement de Poltava. Musée de Poltava, p. 34.
52. Croix. XVIIIe s. Église de St. Jean Baptiste. Ville de Khorol. Musée de Poltava, p. 34.

53. Хрест хрещатий XVII віку. Церква с. Шишаки, Хорольського пов., Полтавщина, Полтавський Музей. стор. 34.
54. Хрест XVIII віку в с. Черче, Рогатинськ. пов., Галичина, стор. 34.
55. Хрест XVIII віку, с. Підгородє, Рогатинського пов., Галичина, стор. 34.
56. Хрест XVIII віку, с. Морозівка, Сквирський пов., Київщина, стор. 34.
57. Хрест XVIII віку, с. Лавочне на Бойківщині, стор. 35.
58. Хрест XVIII віку, с. Помоняти, Рогатинського пов., Галичина, стор. 35.
59. Хрест XVIII віку, с. Черемхів, пов. Коломия, Галичина, стор. 35.
60. Хрест XVIII віку, с. Мовчанівка, пов. Сквирський, Київщина, стор. 35.
61. Хрест XVIII віку, с. Ярославка, пов. Сквирський, Київщина, стор. 35.
62. Хрест XVIII віку, с. Бухни, пов. Сквирський, Київщина, стор. 35.
63. Хрест XVII віку. Церква св. Миколая. 1654 р.. М.Хороль, Полтавщина. Полтавський Музей, стор. 36.
64. Хрест XVIII віку, с. Ярославка, Сквирськ. пов. на Київщині, стор. 36.
65. Хрест XVIII віку, с. Коршів, пов. Коломия, Галичина, стор. 36.
66. Хрест XVIII віку, с. Ростоки над Черешом, пов. Вижиця, Буковина, стор. 36.
67. Хрест XVIII віку, с. Довгополе, Гуцульщина, Галичина, стор. 36.
53. Croix. XVIIe siècle. Village de Chychaki, district de Khorol, gouvernement de Poltava, p. 34.
54. Croix. XVIIIe siècle. Village de Tchertché, district de Rohatyne, Galicie, p. 34.
55. Croix. XVIIIe siècle. Village de Pidhorodié, district de Rohatyne, Galicie, p. 34.
56. Croix. XVIIIe siècle. Village de Morosivka, district de Skvyra, gouvernement de Kiev, p. 34.
57. Croix. XVIIIe siècle. Village de Lavotchné, Boïkis, Galicie, p. 35.
58. Croix. XVIIIe siècle. Village de Pomoniaty, district de Rohatyne, Galicie, p. 35.
59. Croix. XVIIIe siècle. Village de Tcheremkhiv, district de Kolomyia, Galicie, p. 35.
60. Croix. XVIIIe siècle. Village de Movtchanivka, district de Skvyra, gouvernement de Kiev, p. 35.
61. Croix. XVIIIe siècle. Village d'Iaroslavka, district de Skvyra, gouvernement de Kiev, p. 35.
62. Croix. XVIIIe siècle. Village de Boukhny, district de Skvyra, gouvernement de Kiev, p. 35.
63. Croix. XVIIIe siècle (1654). Église de St. Nicolas. Ville de Khorol, gouvernement de Poltava. Musée de Poltava, p. 36.
64. Croix. XVIIIe siècle. Village d'Iaroslavka, district de Skvyra, gouvernement de Kiev, p. 36.
65. Croix. XVIIIe siècle. Village de Korchiv, district de Kolomyia, Galicie, p. 36.
66. Croix. XVIIIe siècle. Village de Rostoky sur le Tchérémoche, district Vyjnytsia, Boukovine, p. 36.
67. Croix. XVIIIe siècle. Village de Dovhopolé, Houtsoulie, Galicie, p. 36.

68. Хрест XVIII віку, с. Балинці, пов. Гвоздець, Галичина, стор. 36.
69. Хрест XVIII віку, с. Балинці, пов. Гвоздець, Галичина, стор. 37.
70. Хрест XVIII віку, с. Безрадичі, Київського повіту, стор. 37.
71. Хрест XVIII віку, с. Дубянка, Київського повіту, стор. 37.
72. Хрест XVIII віку, с. Корнів, пов. Коломия, Галичина, стор. 37.
73. Хрест XVIII віку, с. Лаврики, пов. Сквирський, Київщина, стор. 37.
74. Хрест XVIII віку, с. Білгородка, пов. Київський, стор. 37.
75. Хрест XVIII віку, с. Дубові Махариці, пов. Бардичів, Київщина, стор. 38.
76. Хрест XVIII віку з Волині, стор. 38.
77. Хрест XVIII віку. Полтавськ. Музей, стор. 38.
78. Хрест XVIII віку, с. Корнів, пов. Коломия, Галичина, стор. 38.
79. Хрест XVIII віку, с. Мовчанівка, пов. Сквирський, Київщина, стор. 38.
80. Хрест XVIII віку, с. Мовчанівка, пов. Сквирський, Київщина, стор. 38.
81. Хрест XVIII віку, с. Мовчанівка, пов. Сквирський, Київщина, стор. 38.
82. Хата, с. Шишаки, Миргородськ. пов., Полтав. губ., фот. Хмільевський, стор. 41.
83. Хата в с. Біликах, пов. Кобеляки на Полтавщині, стор. 42.
84. Хата, с. Шаховка, пов. Константиноградський. На Полтавщині, стор. 42.
68. Croix. XVIIIe siècle. Village de Balyntsi, district de Hvozdetz, Galicie, p. 36.
69. Croix. XVIIIe siècle. Village de Balyntsi, district de Hvozdetz, Galicie, p. 37.
70. Croix. XVIIIe siècle. Village de Besradytchi, district de Kiev, p. 37.
71. Croix. XVIIIe siècle. Village de Loubianka, district de Kiev, p. 37.
72. Croix. XVIIIe siècle. Village de Korchiv, district de Kolomyia, Galicie, p. 37.
73. Croix. XVIIIe siècle. Village de Lavryky, district de Skyvra, gouvernement de Kiev, p. 37.
74. Croix. XVIIIe siècle. Village de Bilhorodka, district de Kiev, p. 37.
75. Croix. XVIIIe siècle. Village de Dubovi Makharyntsi, district de Bardytchiv, gouvernement de Kiev, p. 38.
76. Croix. XVIIIe siècle. Volynie, p. 38.
77. Croix. XVIIIe siècle. Musée de Poltava, p. 38.
78. Croix. XVIIIe siècle. Village de Korchiv, district de Kolomyia, Galicie, p. 38.
79. Croix. XVIIIe siècle. Village de Movtchanivka, district de Skyvra, gouvernement de Kiev, p. 38.
80. Croix. XVIIIe siècle. Village de Movtchanivka, district de Skyvra, gouvernement de Kiev, p. 38.
81. Croix. XVIIIe siècle. Village de Movtchanivka, district de Skyvra, gouvernement de Kiev, p. 38.
82. Chaumière. Village de Chychaky, district de Myrhorod, gouvernement de Poltava, phot. Chmielovski, p. 41.
83. Chaumière. Village de Bilyky, district de Kobelaky, gouvernement de Poltava, p. 42.
84. Chaumière. Village de Chakhovka, district de Konstantinograd, gouvernement de Poltava, p. 42.

85. Хата, с. Плішинець, пов. Гадяч на Полтавиц. Збірка Моценка, стор. 43.
86. Хата, с. Борки, пов. Хорольський на Полтавиц. Збірка Моценка, стор. 43.
87. Хата, с. Огіївка, пов. Бардичів. Київщина, стор. 44.
88. Будинок пана Галагана в с. Днишовому, пов. Кременчук, (згорів уже). Збірка Моценка, стор. 44.
89. Гуцульська хата, с. Довгополе, стор. 45.
90. Гуцульська хата, с. Криворівня, стор. 45.
91. Хата бойківська в с. Волосянці біля Славська. Галичина, стор. 45.
92. Хата бойківська в с. Славську. Галичина, стор. 45.
93. Внутрішній вигляд хати (покуть), с. Огіївка, пов. Бардичів. Київщина, стор. 46.
94. Хата бойківська в с. Славську. Галичина, стор. 46.
95. Внутрішній вигляд хати No. 93 (піч), с. Огіївка, стор. 47.
96. Стодола (клуна) в с. Бережниці Шляхотській, пов. Калущ, Галичина, стор. 47.
97. Вітряк, с. Лагодівка, пов. Хорольський. Полтавщина. Фот. Моценка, стор. 48.
98. Вітряк, с. Плішинець, пов. Гадяч на Полтавщині. Фот. Моценка, стор. 48.
99. Різьблений і помальований стіл, с. Сальків, пов. Переяславський, Полтавщина. Київськ. Музей, стор. 48.
85. Chaumière. Village de Plichyvets, district de Hadiatch, gouvernement de Poltava. Collection Mochtchenko, p. 43.
86. Chaumière. Village de Borky, district de Khorol, gouvernement de Poltava. Collection Mochtchenko, p. 43.
87. Chaumière. Village d'Ohiivka, district de Bardytchiv, gouvernement de Kiev, p. 44.
88. Maison de M. Galagane. Village de Lypové, district de Krementchouk (incendiée). Collection Mochtchenko, p. 44.
89. Chaumière Houtsoule. Village de Dovhopolé, p. 45.
90. Chaumière Houtsoule. Village de Kryvorivnia, p. 45.
91. Chaumière de Boïkis. Village de Volosianka près de Slavsko, Galicie, p. 45.
92. Chaumière de Boïkis. Village de Slavsko, Galicie, p. 45.
93. Intérieur de chaumière. Village d'Ohiivka, district de Bardytchiv, gouvernement de Kiev, p. 46.
94. Chaumière de Boïkis. Village de Slavsko, Galicie, p. 46.
95. Intérieur de chaumière n° 93 (poêle). Village d'Ohiivka, p. 47.
96. Grange. Village de Berejnytsia Chlachotska, district de Kalouche, Galicie, p. 47.
97. Moulin à vent. Village de Lahodivka, district de Khorol, gouvernement de Poltava, phot. Mochtchenko, p. 48.
98. Moulin à vent. Village de Plichyvets, district de Hadiatch, gouvernement de Poltava, phot. Mochtchenko, p. 48.
99. Table sculptée et peinte. Village de Salkiv, district de Pereiaslav, gouvernement de Poltava. Musée de Kiev, p. 48.

100. Полочки різьблені і 2 палниці 1844 р., Київський Музей, стор. 49.
101. Полочки різьблені. Київський Музей, стор. 49.
102. Полочка різьблена. Київський Музей, стор. 50.
103. Мисничок різьблений, с. Адамівка, пов. Чигирин, Київщина. Київський Музей, стор. 50.
104. Сані, с. Вереміївка, пов. Золотоноша. Музей Полтавськ. Земства, стор. 51.
105. Мажа (віз чумацький), с. Вереміївка, пов. Золотоноша. Полтавський Музей, стор. 51.
106. Спинки саней, с. Вереміївка, пов. Золотоноша, Полтавщина. Полтав. Земськ. Музей, стор. 52.
107. Ярмо, с. Липове, пов. Кременчук, Полтавщина. Полтавський Музей, стор. 52.
108. Насади до возів, с. Васютинці, пов. Золотоноша. Полтавський Музей, стор. 53.
109. Насади до возів, с. Вереміївка, пов. Золотоноша. Полтавський Музей, стор. 53.
110. Спинки саней різьблені і розмальовані, м. Умань, Київщина. Київський Музей, стор. 54.
111. Спинки саней і возів і насади. Київський Музей, стор. 55.
112. Спинки саней і щаблі. Полтавський Музей, стор. 55.
113. Спинка саней різьблена. Київський Музей, стор. 56.
114. Різьблені стовпці під кіш у вітряку, с. Вишенки, пов. Остер, Чернігівськ. губ., Київський Музей, стор. 56.
100. Étagères sculptées et deux massues (1844). Musée de Kiev, p. 49.
101. Étagères sculptées. Musée de Kiev, p. 49.
102. Étagère sculptée. Musée de Kiev, p. 50.
103. Dressoir sculpté. Village d'Adamivka, distr. de Tchyhyryne, gouv. de Kiev. Musée de Kiev, p. 50.
104. Traîneau. Village de Vérémiivka, distr. de Zolotonocha. Musée de Poltava, p. 51.
105. Chariot. Village de Vérémiivka, distr. de Zolotonocha. Musée de Poltava, p. 51.
106. Planches d'arrière de traîneaux. Village de Vérémiivka, district de Zolotonocha, gouvernement de Poltava. Musée de Poltava, p. 52.
107. Joug. Village de Lypové, district de Kremenchouk, gouvernement de Poltava. Musée de Poltava, p. 52.
108. Supports de chariots. Village de Vasioutynsi, district de Zolotonocha. Musée de Poltava, p. 53.
109. Supports de chariots. Village de Vérémiivka, district de Zolotonocha. Musée de Poltava, p. 53.
110. Planches d'arrière de traîneaux sculptées et peintes. Ville d'Oumagne, gouvernement de Kiev. Musée de Kiev, p. 54.
111. Planches d'arrière de traîneaux, de chariots et supports de chariots. Musée de Kiev, p. 55.
112. Planches d'arrière et échelons de traîneaux. Musée de Poltava, p. 55.
113. Planche d'arrière de traîneau sculptée. Musée de Kiev, p. 56.
114. Poteaux sculptés pour moulin à vent. Village de Vychenky, district d'Oster, gouvernement de Tchernyhiv. Musée de Kiev, p. 56.

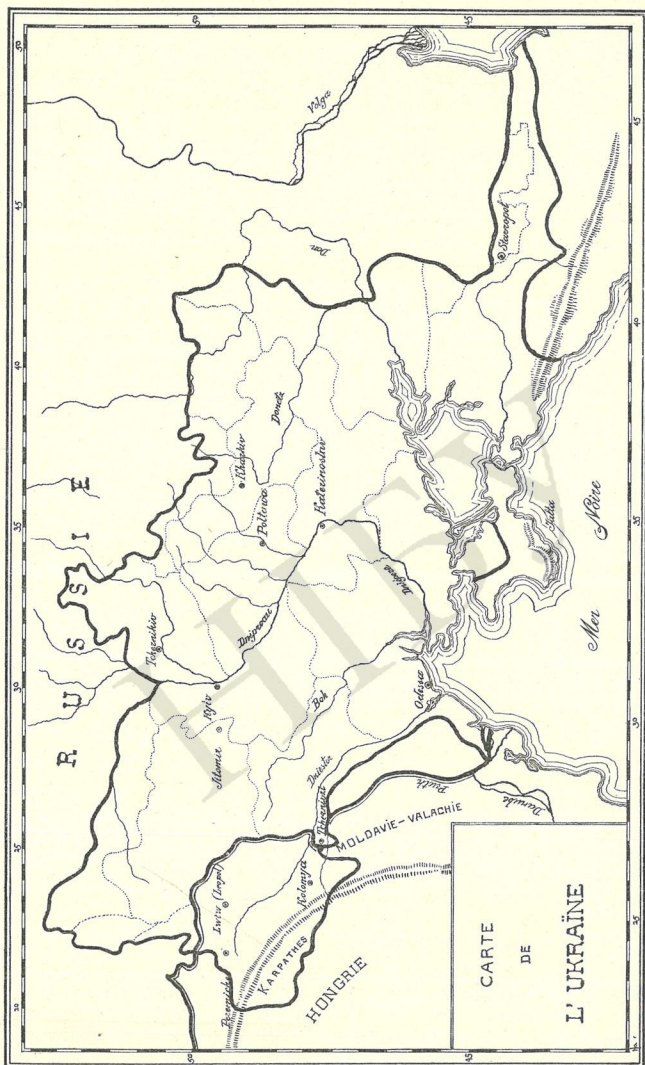
115. Люшні до возів і притики до ярем, с. Липове, пов. Кременчук. Полтавський Музей, стор. 57.
116. Притики до ярем і світлики, Київська, Чернігівська і Полтавська губ., Київський Музей, стор. 57.
117. Два князьки на гребіні хати лоцмана Івана Шрама над Кодацьким порогом, с. Кодак біля Катеринослава, стор. 57.
118. Ярмо (верх.), с. Демки, пов. Золотоноша. Полтавськ. Музей, стор. 58.
119. Спинка саней різблена, с. Вереміївка, пов. Золотоноша, Полтавщина. Київський Музей, стор. 58.
120. Рублі різблені. Київський Музей, стор. 58.
121. Днища до кужеля XIX віку. Полтавщина. Збірка О. Гансена. Київ, стор. 59.
122. Збірка різблених деревляних річей в Київському Музеї. Загальний вигляд, стор. 60.
123. Форми для виробу медівників XVIII віку, с. Вел. Будища, пов. Зіньківський. Полтавський Музей, стор. 61.
124. Форми для виробу медівників XVIII віку, с. Вел. Будища, пов. Зіньківський. Полтавськ. Музей, стор. 61.
125. Форми для виробу медівників XVIII віку, с. Вел. Будища, пов. Зіньківський. Полтавськ. Музей, стор. 61.
126. Форми для виробу медівників XVIII віку, с. Вел. Будища, пов. Зіньківський. Полтавськ. Музей, стор. 61.
127. Різблена спинка саней. Київський Музей, стор. 62.
115. Supports pour échelles et baguettes de jougs. Village de Lypové, district de Krementchouk. Musée de Poltava, p. 57.
116. Chevilles de jougs et clefs de bois. Gouvernement de Kiev, de Tchernyhiv et de Poltava. Musée de Kiev, p. 57.
117. Deux ornements du faite de la chaumière d'Ivan Chram, près de la cataracte de Kodak. Village de Kodak, près d'Iékaterinoslav, p. 57.
118. Joug. Village de Demky, district de Zolotonocha. Musée de Poltava, p. 58.
119. Planche d'arrière de traîneau. Village de Vérémiiwka, district de Zolotonocha, gouvernement de Poltava. Musée de Kiev, p. 58.
120. Pressoirs sculptés. Musée de Kiev, p. 58.
121. Sièges de quenouille sculptés. XIXe siècle. Gouvernement de Poltava. Collection Hansen, p. 59.
122. Collection d'objets de bois sculptés. Musée de Kiev (aspect général), p. 60.
123. Moules pour pain d'épice. XVIIIe siècle. Village de Vélyki Boudychtcha, district de Zinkiv. Musée de Poltava, p. 61.
124. Moules pour pain d'épice. XVIIIe siècle. Village de Vélyki Boudychtcha, district de Zinkiv. Musée de Poltava, p. 61.
125. Moules pour pain d'épice. XVIIIe siècle. Village de Vélyki Boudychtcha, district de Zinkiv. Musée de Poltava, p. 61.
126. Moules pour pain d'épice. XVIIIe siècle. Village de Vélyki Boudychtcha, district de Zinkiv. Musée de Poltava, p. 61.
127. Planche d'arrière de traîneau sculptée. Musée de Kiev, p. 62.

Ілюстрації кольорові. — Illustrations en couleur.

- I. Килим народній XVIII—XIX віку.
Київський Музей.
- II. Килим з гербом гетьмана Полуботка.
Почат. XVIII віку. Збірка В. Кричевського.
- I. Tapisserie populaire. XVIIIe—
XIXe siècle. Musée de Kiev.
- II. Tapisserie aux armes du hetman
Poloubotok. Commencement du
XVIIIe siècle. Collection V. Kry-
tchevsky.

НІБУ

КАРТА УКРАЇНИ.

НИБУ

Народ український, хоч і займає поспіль без жадної перерви величезну суцільну територію, однак розбитий штучними границями на дві частині, мусить жити під владою двох держав: Росії і Австро-Угорщини. (Див. карту України).

В Росії Українці займають поспіль 8 губерній: Волинську, Подільську, Київську, Херсонську, Катеринославську, Чернігівську, Полтавську, Харківську і Область Кубанського Війська козачого. Окрім того вони в значній частині займають сусідні губернії як напр.: Бессарабську, Холмську, Гродненську, Курську, Воронежську і Саратовську.

Під австрійською короною вони займають сусідні з Подільською і Волинською губерніями краї, а власне: більшу східну частину Галичини і більшу північну частину Буковини.

Займаючи майже цілком Карпатські гори аж по Татри, вони заселяють два угорські комітати Мармарош і Мукачів, на західнім схилі Карпат.

Не дивлячись на таке пошматоване української території, не дивлячись на різні політичні умови життя, нарід український зумів заховати свою спільну удачу на цілім протяжї своєї великої території. Ся одноцільність української народної душі від старих часів аж до сього дня, виявлена незвичайно яскраво в мистецтві, дається дуже легко до пізнання завдяки тій щасливій обставині, що Карпатські гори зберегли нам три українські етнічні відміни, котрі заховали в собі і ту ста-

Le peuple ukrainien occupe un immense territoire, mais il est divisé artificiellement en deux parties et il est forcé de vivre sous le gouvernement de deux empires: La Russie et l'Autriche-Hongrie (voir la carte de l'Ukraine).

Les Ukrainiens occupent en Russie 8 gouvernements et cela d'une façon complète, c'est-à-dire les gouvernements de Volynie, Podolie, Kiev, Kherson, Iékatérinoslav, Tchernigov, Poltava et de Kharkov. En outre, ils occupent en grande partie les gouvernements voisins comme ceux de Bessarabie, Kholm, Hrodno, Koursk, Voronège, Saratov.

En Autriche ils occupent les régions voisines des gouvernements de Podolie et de Volynie, la plus grande partie de la Galicie orientale et une grande partie de la Boukovine septentrionale. Ils habitent presque exclusivement les monts Karpathes jusqu'au Tatra ainsi que deux comitats hongrois, ceux de Marmaros et de Moukatchiv sur le versant occidental des Karpathes.

Malgré cette division politique et territoriale et malgré les conditions politiques complètement différentes, le peuple ukrainien a conservé son caractère national sur tout l'espace du territoire immense qu'il occupe. Cette unité nationale de l'Ukraine depuis les temps les plus anciens jusqu'aujourd'hui peut être facilement prouvée par les œuvres d'art; ceci est facile, grâce à la circonstance, que les Karpathes nous ont conservé trois embranchements divers de la po-

ровинню мову і ті риси громадського і приватного життя, яким жив український народ ще за часів своєї власної Київської держави, під Київськими і Галицькими князями, до зруйнування її Татарами.

Сі українські національні відміни є: Гуцули, що займають південно-східну частину Карпат на галицьким і угорським боці; Бойки, що займають середину галицьких Карпат і повіт Мукачів на Угорщині і Лемки, що займають західну частину галицьких Карпат майже аж до Татрів.

Студіюючи архітектурний матеріал виданий нами в с'ім випуску, можна помітити, що не дивлячись на різні відміни, чи то бойківських церков біля угорського Мукачова, чи то козацьких на Подтащині, головні риси їх спільні, спільна головна архітектурна ідея. Чи візьмемо церкву трьохбанну, чи пятибанну, чи однобанну, бачимо, що центр ваги цілої будови, центр її маси, завжди міститься в геометричній середку, в середній найвищій вежі, до котрої симетрично навкруги прилучаються інші вежі. Симетричність, се головна будівельна ідея української архітектури, як церковної так і домової а також і орнаментики. Друга ідея, се легкість кожної окремої вежі, бажанє піби летіти до гори до неба, мрія про щось духове вище.

Вежа звужується до гори, творячи поверхи що раз легчі, викликаючи тим ілюзію незвичайної високости.

Іконостас стежить за зломами вежі і вражає також своєю легкістю і прозорістю різьби.

В той час, коли церковна українська архітектура, повставши під впливом Візантії і пристосовуючи свій матеріал дерево до вимог фундаментального мистецтва, утворила свої оригінальні будівельні форми, свій стиль, вона що

pulation de l'Ukraine qui nous ont gardé leur langage primitif et les usages politiques et privés avec lesquels le peuple a vécu dans son indépendance nationale jusqu'à son asservissement par les Tatares.

Ces embranchements sont : Les Houtsoules qui occupent le sud-est des Karpathes du côté de la Galicie et de la Hongrie, les Boïkis, le milieu des Karpathes de Galicie et le district de Moukatchiv en Hongrie; enfin les Lemkis qui occupent l'ouest des Karpathes presque jusqu'au Tatra.

Si on étudie d'une façon attentive les monuments d'architecture que nous livrons au public dans cette œuvre, on pourra remarquer que tous ils ont une idée commune : les églises des Boïkis hongrois, près de Moukatchiv, comme celles des Cosaques. Les églises à cinq, trois et une coupoles ont un centre commun. Ce centre est toujours la coupole centrale, la plus haute, les autres coupoles sont groupées autour d'elle, d'une manière symétrique. En général, la symétrie forme l'idée commune de l'architecture de l'Ukraine tant religieuse que laïque, de même des ornements. La seconde idée, c'est la légèreté de chaque coupole en particulier : on dirait que chacune voudrait s'envoler au ciel, en haut, vers l'idéal commun.

La coupole forme des étages toujours plus petits et de cette façon elle produit une illusion de hauteur plus grande que la réalité.

L'icônostase s'adapte aux étages de la coupole par sa légèreté et nous enchante par le fini de sa sculpture.

Dans ces temps, quand sous la domination de Bysance, naquit l'idée de l'architecture ecclésiastique de l'Ukraine et adapta son matériel, le bois, aux exigences de l'art, elle créa les formes fon-

до окрас зовні або і в середині, завше підлягала чужим впливам, хоч і ніколи не втрачала власної фізіономії.

Іконостас стежить за зломами вежі, в котрій стоїть і вражає своєю легкістю і прозорістю різьби, але в своїм архітектурнім розкладі дуже відбиває на собі вплив ренесансу, хоча окремі орнаменти, як напр. виноградна лоза в глибокій різьбі на сохах і другі рослини на фоні іконостаса, виявляють інші більше рідкі традиції і заповіді.

Також і одвірки церковні, стежучи за архітектурними кардинальними лініями веж, утворили шестикутну форму, але часом, особливо на заході, в австрійській Україні, вони підлягали впливам готики.

Сказане нами вище відноситься і до звінців.

Звіниці, або уявляє з себе вежу таку саму як і церковна, або часом нагадує готицьку.

Хрести на церквах вражають своєю орнаментикою. Поміж орнаментами на них дуже часто вживаються хрестик і лілія (хрип, звоник) в різних комбінаціях.

Хатне будівництво відрізняється також симетричністю як і церковне і також однакове на цілім просторі України.

Звичайно одну половину хати займає світлиця з вікнами, власне хата, а другу комора а між ними сїни.

Світлиця, як в середині, так і з окола, буває побіляна глиною, комора часом буває побіляна, часом ні. Іноді замість комори буває друга світлиця.

Старі панські хати відрізнялися тільки розмірами.

Двері хатні іноді як і церковні бували шестикутні.

В середині хата прикрашалася різьбою, різьбленими сводами, полицками, мисничками і т. п.

damentales de son style; quant aux ornements intérieurs, elle resta toujours assujétie à des influences étrangères, sans jamais perdre son caractère particulier.

L'iconostase s'adapte aux étages de la coupole dont il forme une partie intégrale; il charme l'œil par sa légèreté et la transparence de sa sculpture, mais on peut remarquer dans son ensemble l'influence de la Renaissance, bien que les ornements, pris en particulier, comme les feuilles de vigne et le cep, sculptés sur la surface de l'iconostase, gardent plus d'originalité, venant du peuple.

De même les portails d'église se conforment rigoureusement aux règles principales de l'architecture ukrainienne. Ils ont une forme hexagonale, mais plus tard, ils ont subi l'influence de l'art gothique, surtout à l'occident, dans l'Ukraine autrichienne.

Ce que nous avons remarqué auparavant peut parfaitement s'appliquer aux campaniles. Ceux-ci reproduisent généralement une coupole d'église et parfois ils représentent vaguement une tour gothique.

Les croix d'église nous charment par leurs ornements qui consistaient souvent en petites croix et lis dans des combinaisons diverses.

La symétrie est de même frappante dans la manière de bâtir des chaumières qui se ressemblent sur tout le territoire de l'Ukraine. Ordinairement la chaumière est divisée en deux parties, dont l'une forme une grande chambre munie de fenêtres, cette chambre est toujours blanchie avec de la terre glaise. La seconde partie de la chaumière forme un garde-manger, les deux sont divisées par un couloir. La chambre est toujours blanchie à l'intérieur et à l'extérieur, le garde-manger ne l'est que parfois. Quel-

Взагалі в старовинні часи Українці любили покривати різьбою всяке начинє, чи то хатнє, чи млинове, чи надвірнє, і все те прикрашали з дуже великим смаком, як се зраджує кожна орнаментова річ.

Інші будови, як напр. клуні (стодоли), вітряки, млини, також оздоблялися по змозі і в оздобах пічим не відріжнилися від хат.

В. Щербаківський.

quelques il y a une seconde chambre au lieu du garde-manger.

Les châteaux des seigneurs sont construits de la même façon que les chaumières : il n'y a que les dimensions qui varient.

Les portes des chaumières étaient quelquefois hexagonales, comme celles des églises.

On ornait l'intérieur des chambres avec des sculptures surtout sur les poutres, il y avait aussi des dressoirs, des étagères, etc.

Aux temps anciens les Ukrainiens ornaient volontiers leurs ustensiles de ménage et leur mobilier dans les maisons et moulins : toutes ces sculptures trahissent un profond instinct artistique, ce qui peut être constaté par les œuvres qui nous ont été conservées.

Les autres bâtiments tels que les granges et les moulins étaient aussi ornés de sculptures du même genre que celles des maisons.

V. Chtcherbakivsky.

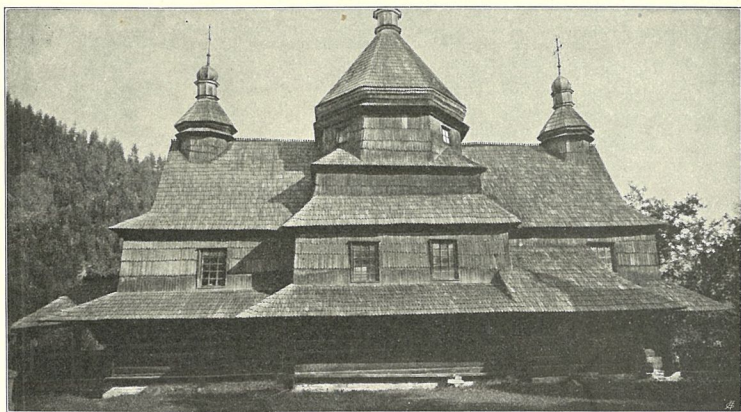
БУДІВНИЦТВО ЦЕРКОВНЕ.
ARCHITECTURE D'ÉGLISES.

НІБУ

LIBRARY

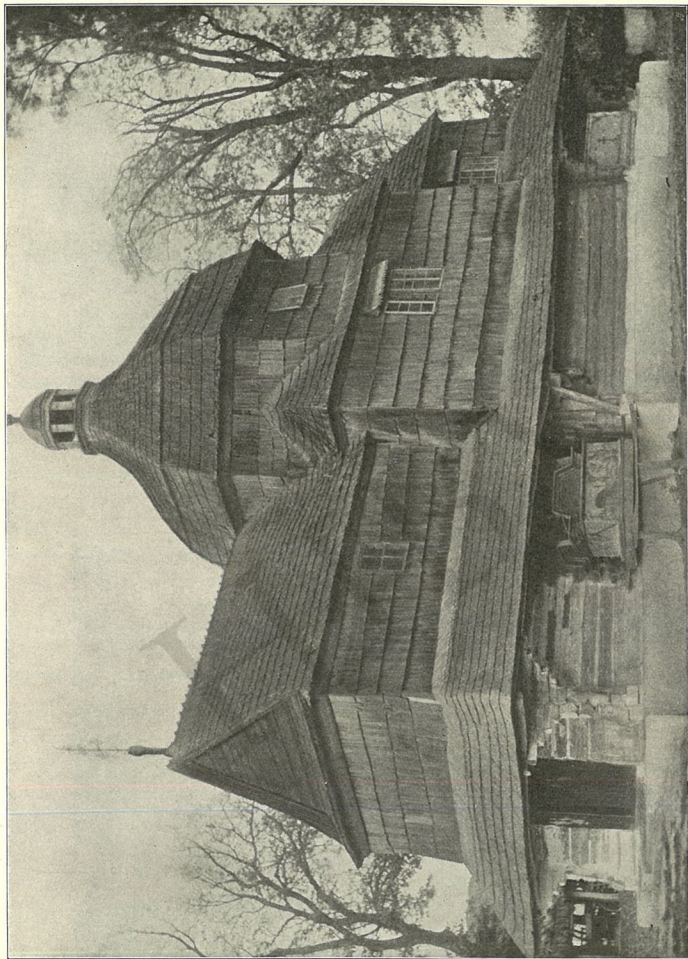
1. Церква трьохбанна, с. Устеріки, Гуцульщина
(Галичина), поч. XVIII віку.

1. Église avec trois coupoles. XVIIIe siècle. Village
d'Oustieriky. Houtsoulie, Galicie (Autriche).

2. Церква трьохбанна XVII віку, с.
Ботелька Вижня, пов. Турка (Бойківщина)
в Галичині.

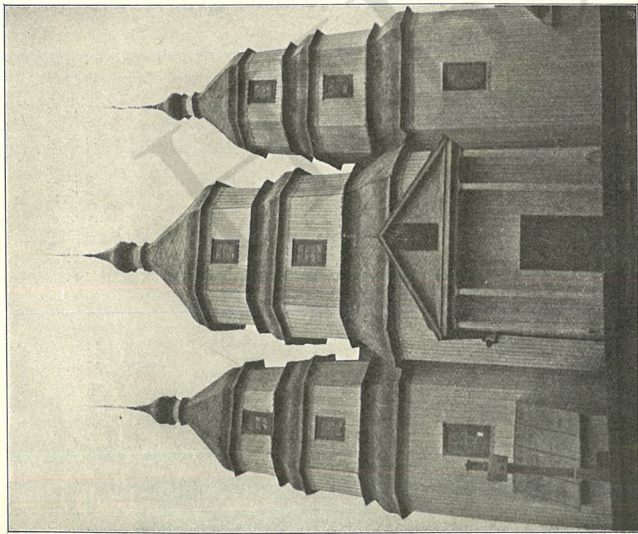
2. Église avec trois coupoles. XVIIe siècle.
Village de Botelka Vujnia, distr. de
Tourka, Galicie.

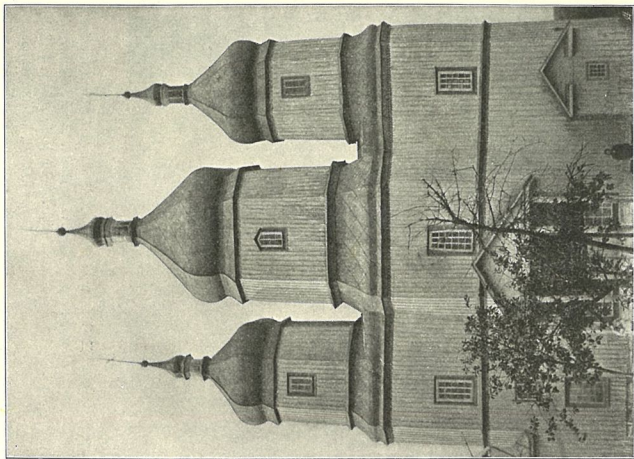
3. Церква однованна XVIII віку, с. Підгороді, пов. Рогатини в Галичині.

3. Église avec une coupole. XVIIIe siècle. Village de Pidhorodîé, distr. de Rohatynne, Galicie.

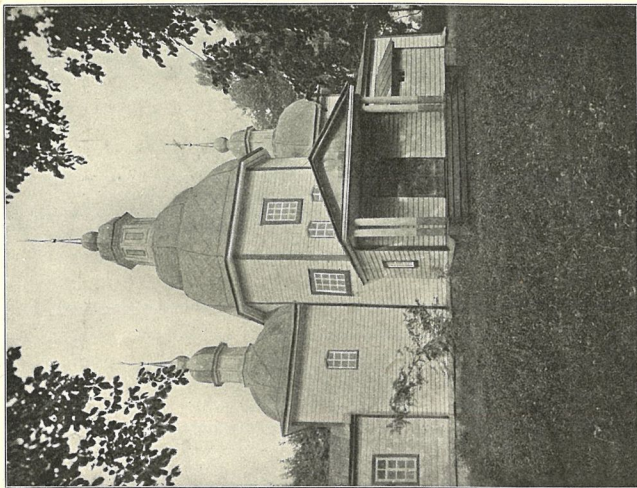

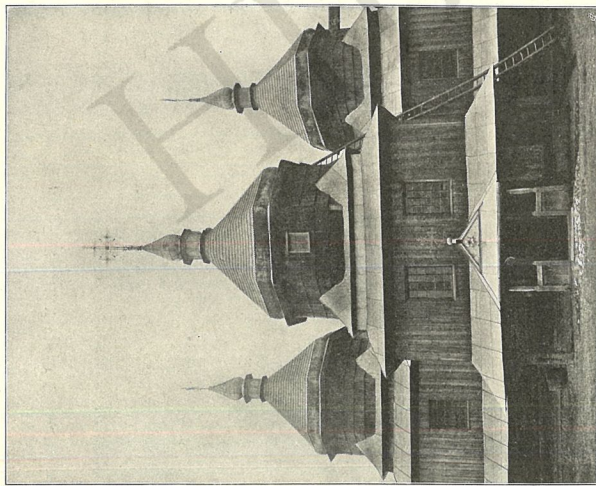
4. Церква трьохбанна XVIII віку, с. Спердичів, Уманський пов. (уже зруйнована).
4. Église avec trois coupôles, XVIIIe siècle. Village de Sperdykiv, distr. d'Outagne, gouv. de Kiev, Russie (détruite).

5. Церква трьохбанна 1768 р., с. Момурів, Уманський пов. (уже зруйнована).
5. Église avec trois coupôles, 1768. Village de Mochouriv, distr. d'Outagne (détruite).

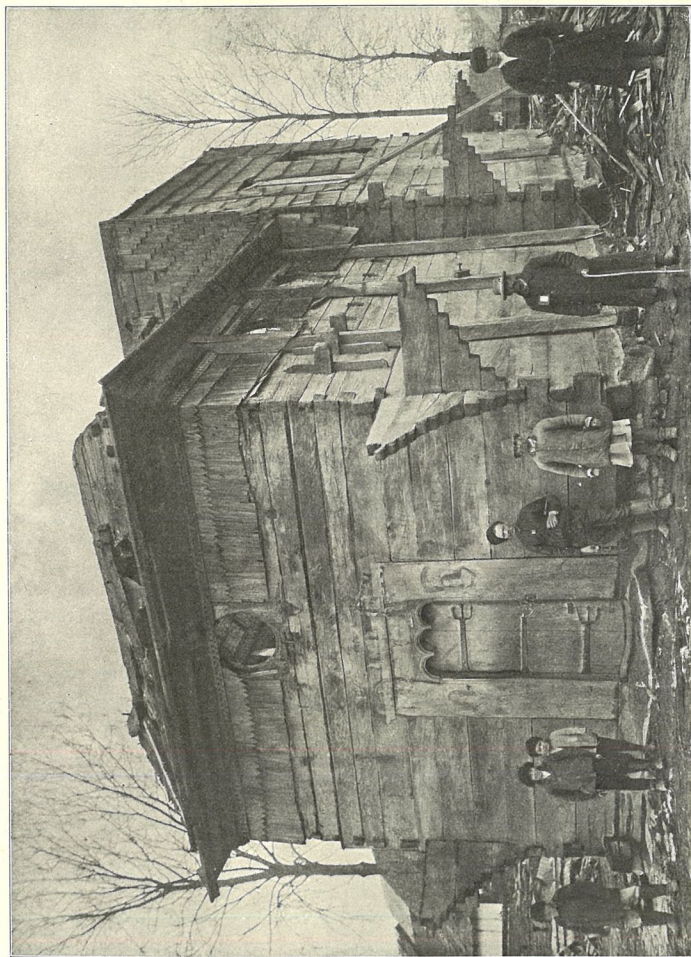
7. Église avec trois coupoles,
XVIIIe siècle. Village d'Ivanutsi,
 distr. de Prylouky, gov. de Pol-
tava. Phot. Mochtschenko.
Musée de Poltava.

6. Церква трьохбаша XIX в.,
с. Коршів, пов. Коломия в Га-
лиціє. distr. de Kolymyia, Galicie.

7. Церква трьохбаша XVIII віку,
с. Івануці, пов. Прилуки на
Полтавщині, збірка
Мошечка.
Полтавський Музей.

8. Церква гробошана 1637 р. в Сухоїї Виної, Галичина, ро- зібрана.

8. Église avec trois coupées. 1637. Village de Sondova
Uchynia.

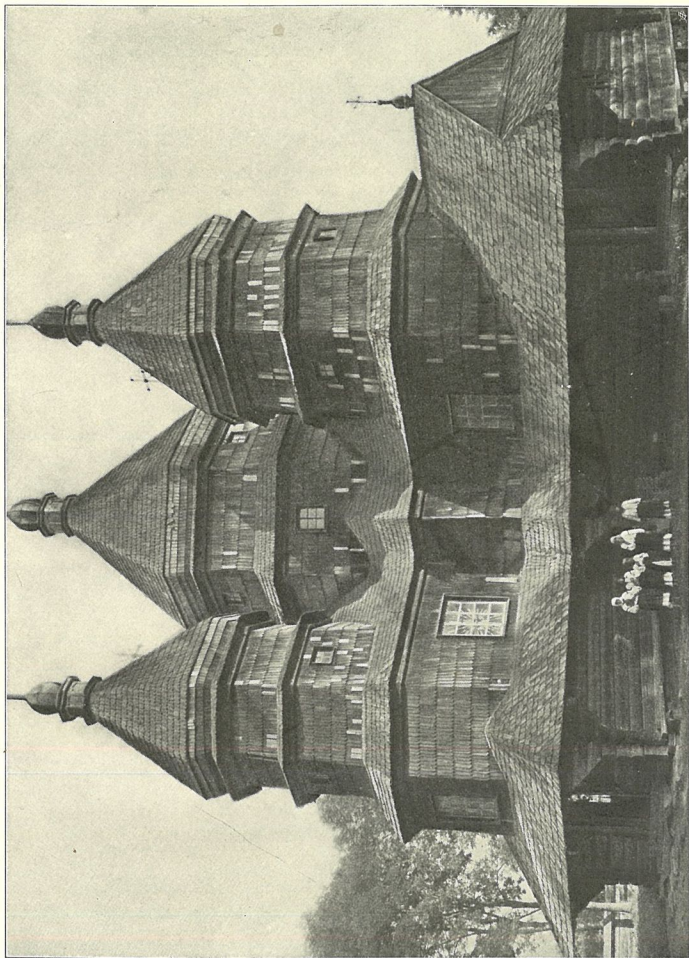
9. Церква трьохбанна XVII віку, на Бойківщині, Галичина, збірка
Душнінського, архітекта у Львові.

9. Église avec trois coupoles. XVIIe siècle. Chez les Boïkis
(Karpathes). Collection de M. Louchpinsky, architecte à Léopol.

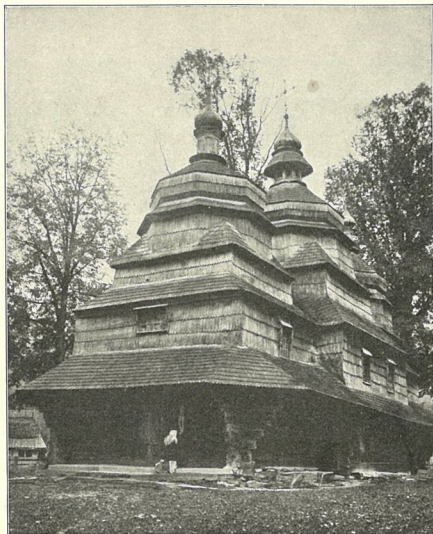
10. Церква трьохбанна XVII віку, с. Малнів, Галичина, збірка
Душнінського.

10. Église avec trois coupoles. XVIIe siècle. Village de Malniv (Gal.).
Collect. Louchpinsky.

11. Латинська церква XVIII віку, с. Кляждир, пов. Печеріжин в Галичині.

11. Église avec cinq coupôles. XVIIIe siècle. Village de Kniaje Dyre, distr. de Petchenijine, Galicie.

12. Церква трьохбанна XVIII віку, с. Бутля на Бойківщині, Галичина. Збірка Лущинського.

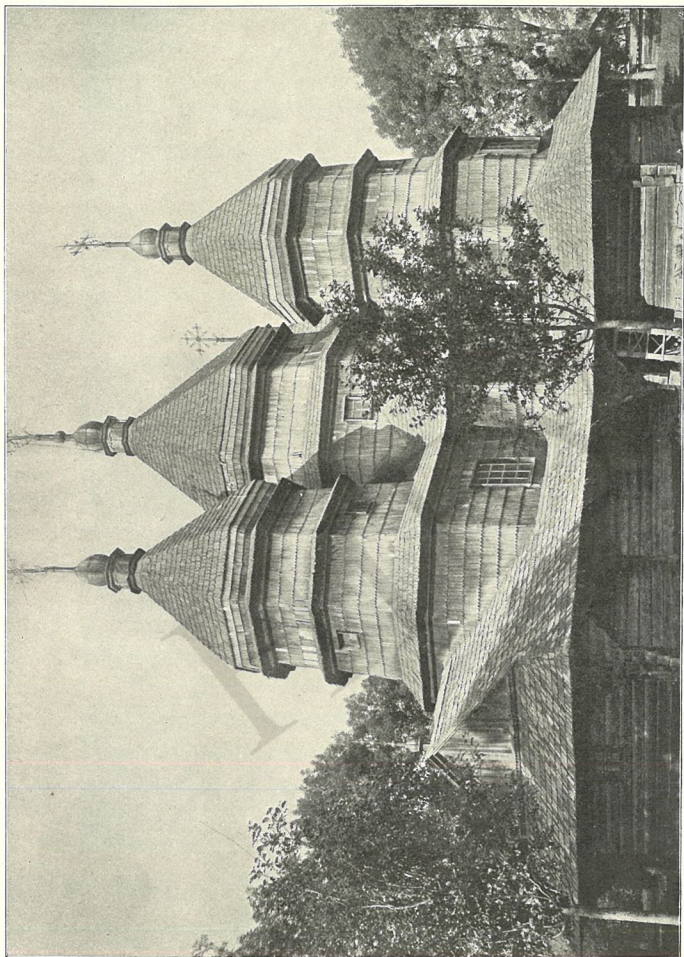
12. Église avec trois coupoles. XVIIIe siècle. Village de Boutlia, distr. de Tourka, Galicie. Collection Louchpinsky.

13. Церква трьохбанна XVIII віку, с. Підзахаричі на Буковині.

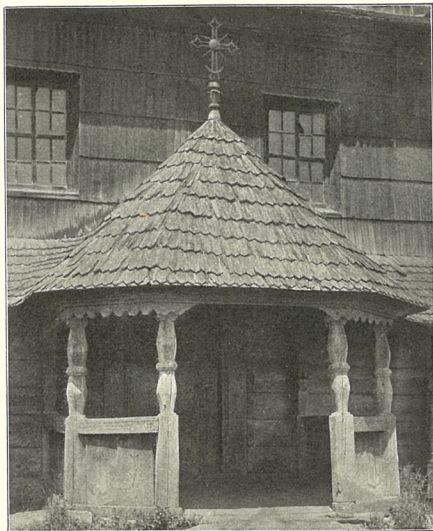
13. Église avec trois coupoles. XVIIIe siècle. Village de Pidsakharytchi, près de Vyjnytsia, Boukovine (Autriche).

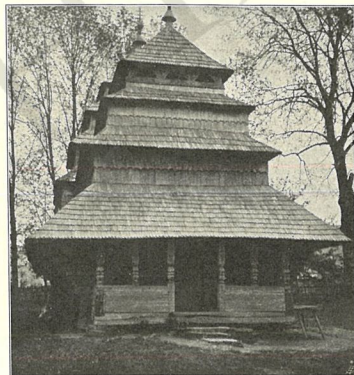
14. Пятибана церква XVIII віку, с. Княждір, пов. Печеріжши. Галичина. Знята з другого боку.

14. Église avec cinq coupôles. XVIIIe siècle. Village de Kniaje Dvire. Photographiée du côté sud.

15. Полуци. бічний ганок в трьохбанній церкві XVIII віку,
с. Балинци, пов. Гвоздець, Галичина.

15. Portail sud d'église. Village de Balyntsi, district de
Hvozdetz, Galicie.

16. Ганок трьохбанної церкви XVIII віку,
с. Таламаш на Угорській Бойківці.

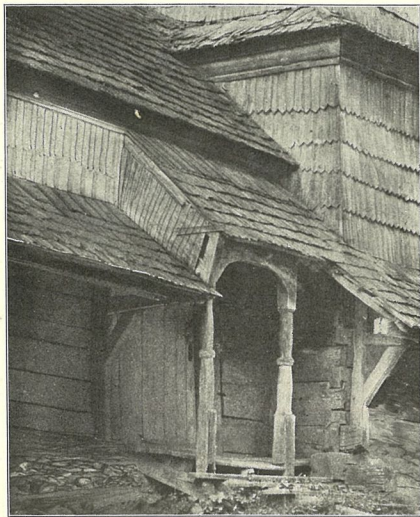
16. Portail ouest de l'église du village de Talamache, Ukraine Hongroise.

17. Пятибанна церква XVIII віку, с. Велика Березянка, Таращанського пов'язу на Київщині, (уже зруйнована).

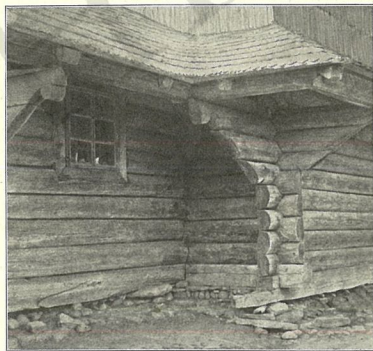
17. Église avec cinq coupoles. XVIIIe siècle. Village de Vélyka Berezianka, distr. de Tarachtcha, gouv. de Kiev.

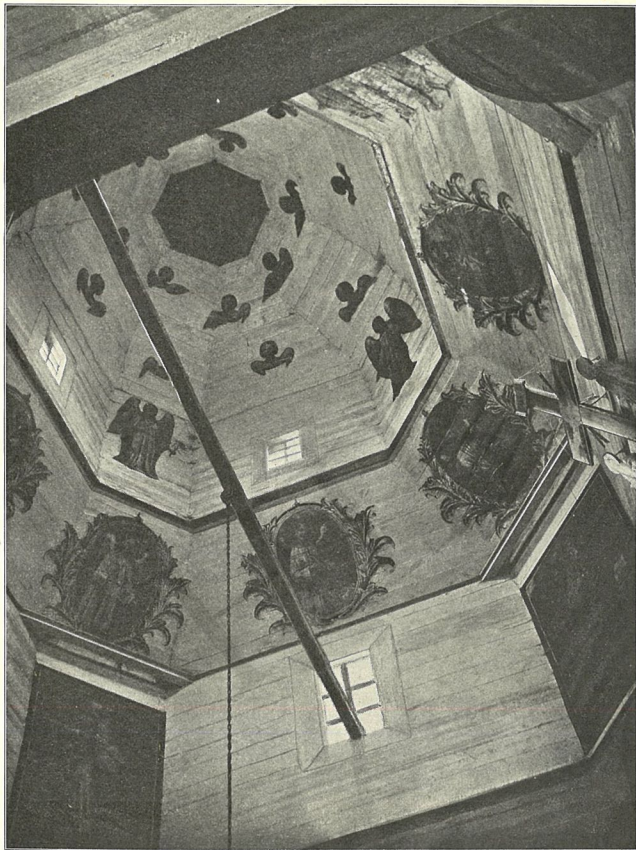
18. Церква трьохбанна XVIII віку, ганок, с. Манаїв, Галичина.
Збірка Лущинського.

18. Portail d'église. Village de Manaïv, distr. de Zbora,
Galicie. Collect. Louchpinsky.

19. Деталь церкви, с. Малнів, Галичина. Збірка Лущинського.

19. Détail d'église. Village de Malniv, Galicie. Collec-
tion Louchpinsky.

20. Бани, вигляд з середини п'ятибачної церкви, с. Лісовутичі, пові. Тараща в Київщині.

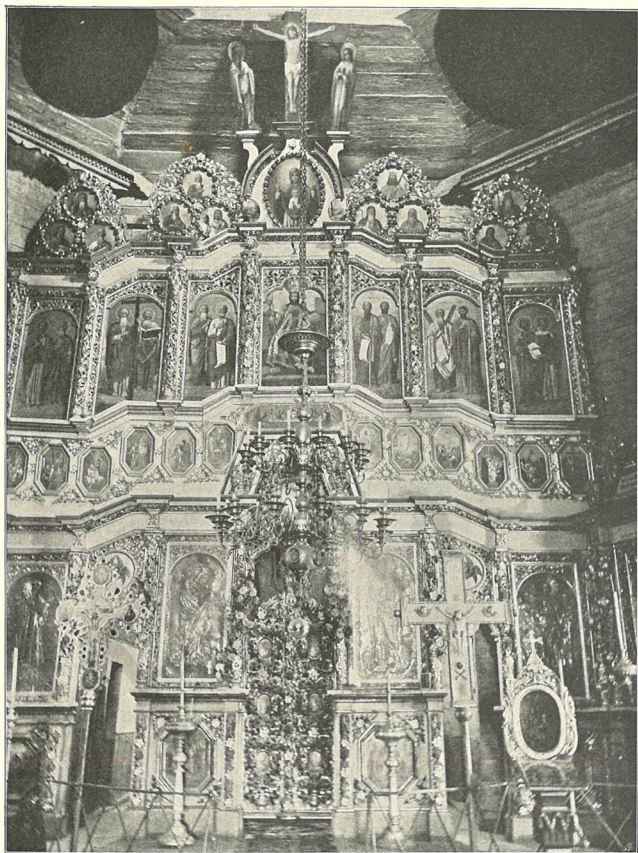
20. Сопроле д'eglise avec cinq soproles. Village de Lisovoutchi, distr. de Tarachtcha, gov. de Kiev.

21. Пятибанна церква XVIII віку, с. Лісовичі, пов. Тараща в Київщині.

21. Église avec cinq coupoles. Village de Lisovytchi, distr. de Tarachtcha, gouv. de Kiev.

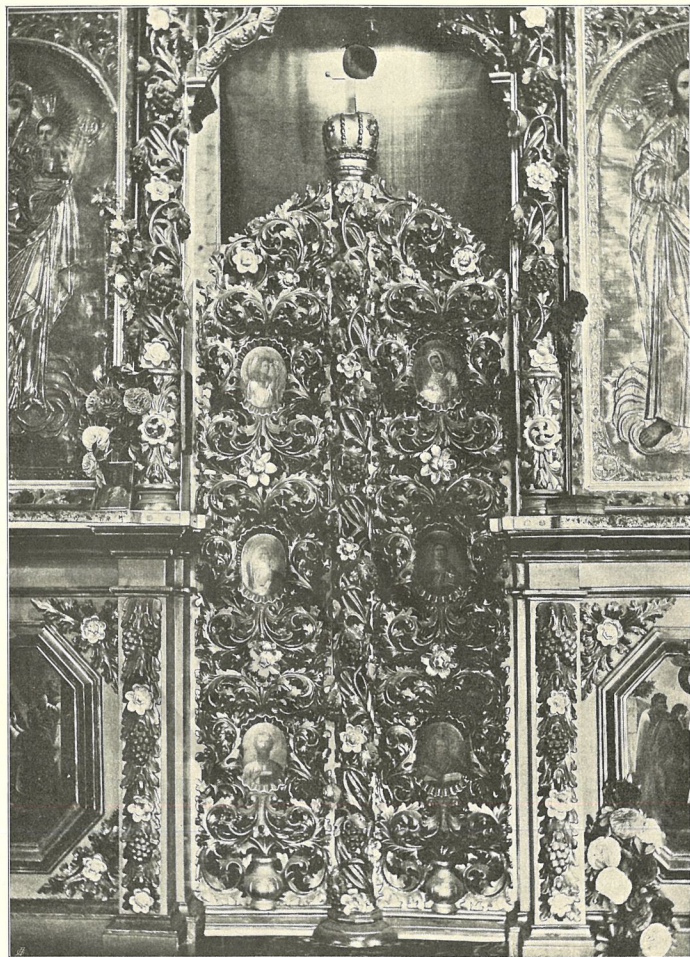
4588 57396
 4588 57396
 47247

22. Иконостас церкви 1739 г., с. Очеретня, пов. Дніпровець в Київщині.

22. Iconostase d'église en bois avec trois coupoles. 1739. Village d'Otcheretnia, district de Lypovets, gouv. de Kiev.

~~ЧИТАЛЬНЯ
 Імператорської
 Обласної бібліотеки~~

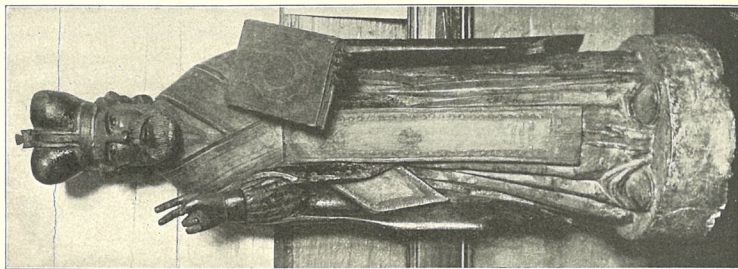
Д-ржавна історична
 бібліотека УРСР

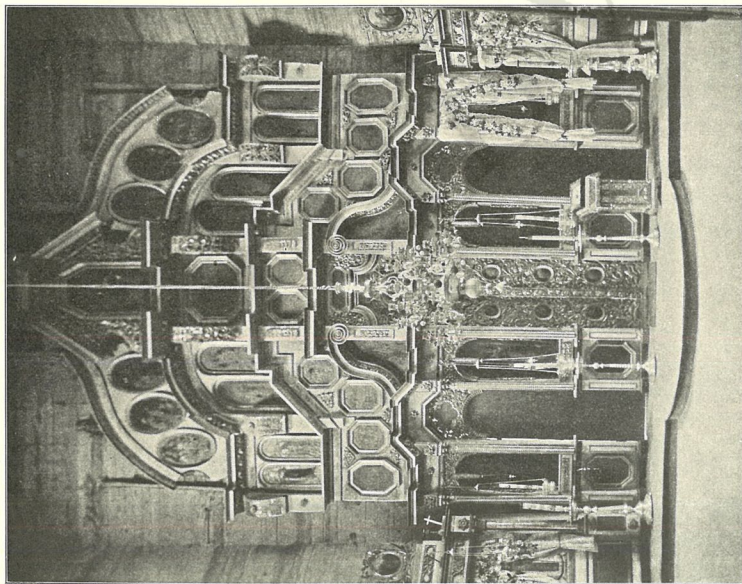
23. Царські ворота, с. Очеретня, пов. Липовець.

23. Porte principale de l'iconostase en bois de l'église du village d'Otcheretnia. 1739.

25. Статуя Св. Миколая XVIII віку в с. Дипках, Славський повіт, Київщина.
25. Statue de St. Nicolas, XVIIIe siècle, Village de Lipki, district de Skvyra, gov. de Kiev.

24. Иконостас церкви, с. Іванці, повіт Прилуки на Подлявш. Фот. Мощченко.
24. Ikonostase d'église, Village d'Ivanyci, distr. de Prylouki, gov. de Poltava (phot. Mochtschenko).

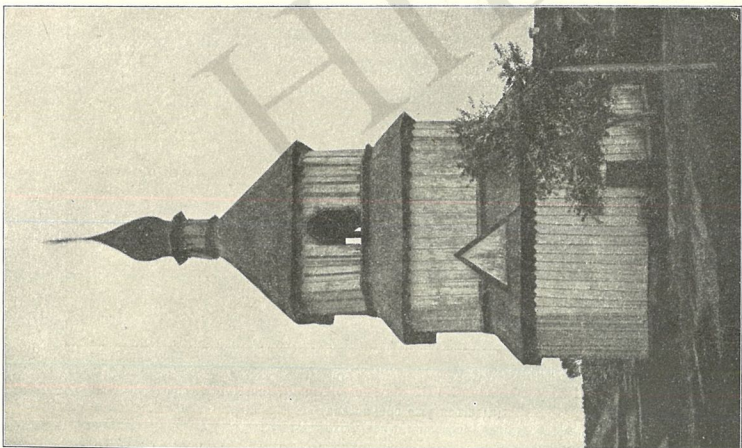
24. Иконостас церкви, с. Іванці, повіт Прилуки на Подлявш. Фот. Мощченко.

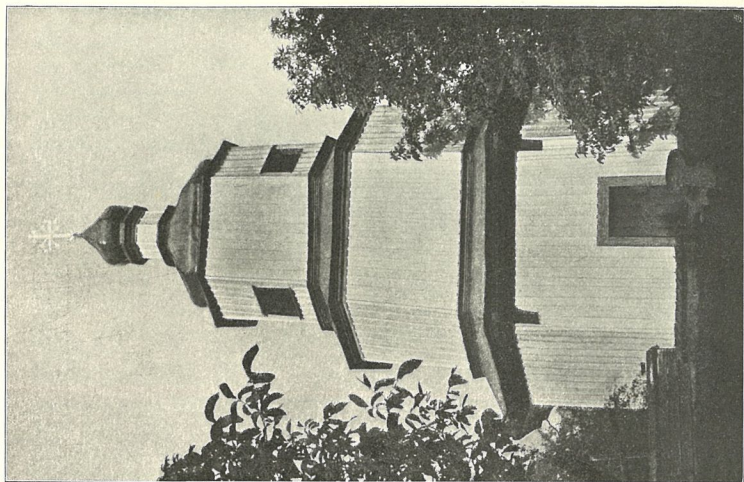

26. Звіниця XVIII віку, с. Дубровишчї, пов.
Ляповець в Київщинї, (уже зруйнов.).

26. Campanile. XVIIIe siècle. Village de Dou-
broyntsi, distr. de Lyrovets, gouvernement
de Kiev (détruit).

27. Заїлля XVIII віку, с. Вододиті, Радомисльська пов., Київщина, (уже зруйнована).
27. Самраніле. XVIIIe siècle. Village de Vodoty, distr. de Radomysl, gouv. de Kiev (détr.).

28. Заїлля XVIII віку, с. Оверетна, пов. Липовець в Київщині.
28. Самраніле. XVIIIe siècle. Village d'Ocheretnia, distr. de Lypovets, gouv. de Kiev.

29. Звіниця кінця XVII віку або поч. XVIII віку, с. Любичі, пов. Липовець в Київщині, (здається уже зруйнована).

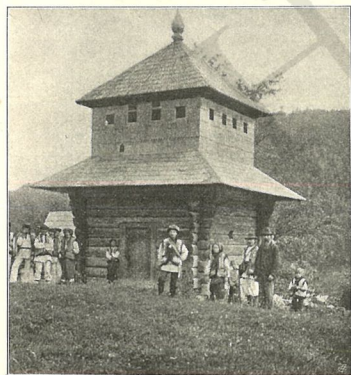
29. Campanile. Fin du XVIIe ou commencement du XVIIIe s. Village de Loulyntsi, distr. de Lypovets, gouv. de Kiev (probabl. détr.).

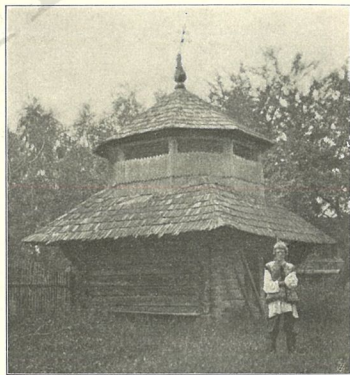
30. Вікно з середини звінниці кінця XVII віку, с. Лісовичі, пов. Тараща на Київщині, (здається уже розібрана).

30. Fenêtre de la partie centrale. Fin du XVIIe siècle. Village de Lisovytschi, distr. de Tarachtcha, gouv. de Kiev (probabl. démolie).

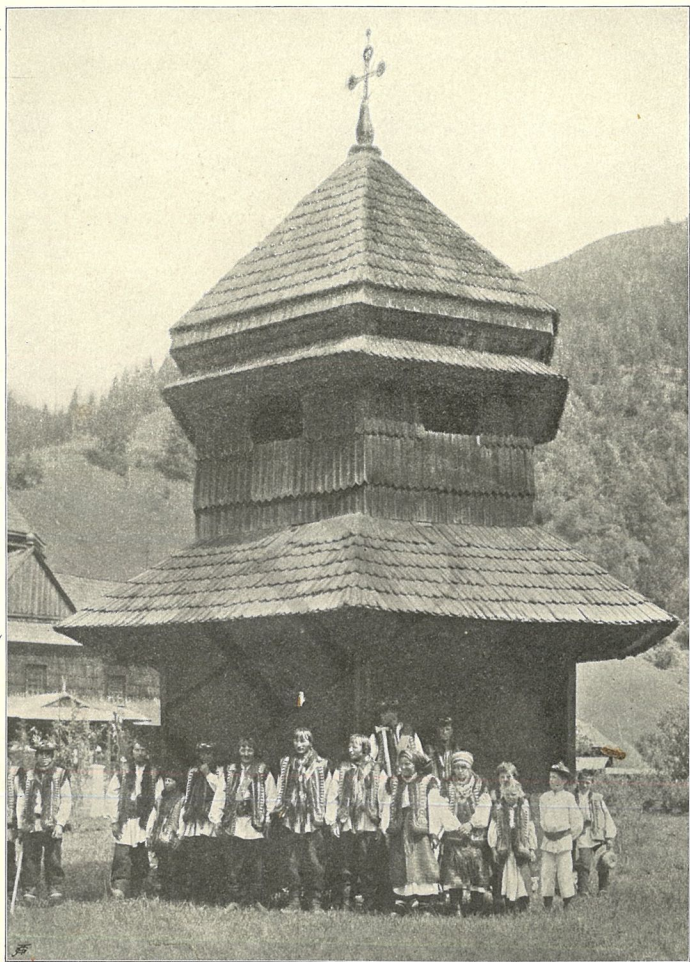
31. Звіниця XVIII віку, с. Підзахаричі біля Вишніці на Буковині.

31. Campanile. XVIIIe s. Village de Pidsakharytchi, près de Vyjnytsia, Boukovine.

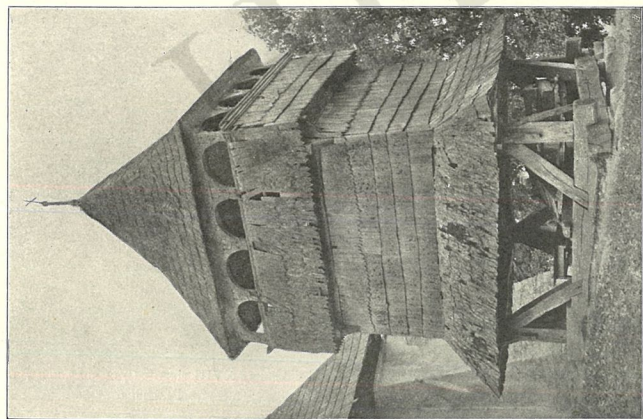
32. Звіниця XVIII віку, с. Яремче в Галичині. (В Гудульськ. горах).

32. Campanile. XVIIIe s. Village d'Iaremché, Galicie, Houtsoulie.

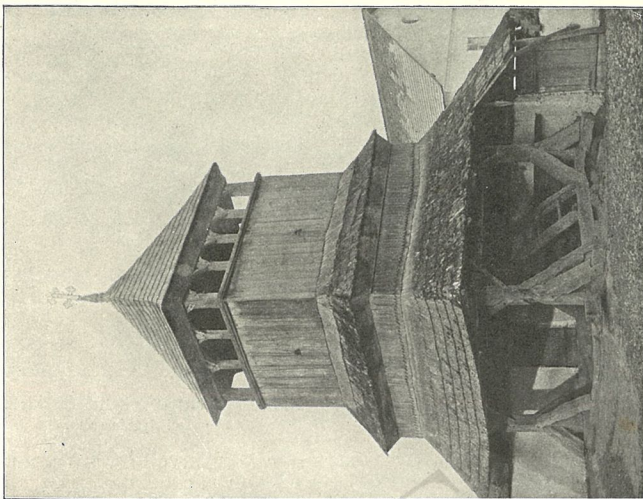

33. Звінця, с. Бистрець. (В осередку
Гуцульщини).

33. Campanile. Village de Bystrets
(centre de la Houtsoulie).

34. Збіччя XVIII віку, с. Самарніте, XVIII^о с. Чеспки. Рогатинський пов. Вілліге de Tchesnyky, distr. de Rohatynne, Galicie, в Галичині.

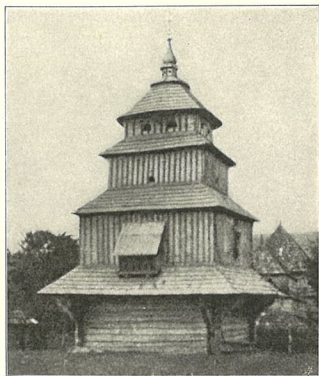
35. Збіччя XVIII віку, с. Цігород, Рогатинського пов. Вілліге de Rohatynne, distr. de Rohatynne, Galicie, в Галичині.

36. Звінниця XVIII віку, с. Вігвиця, пов. Болехів.
Галичина.

36. Campanile. XVIIIe s. Village de Vitvytsia,
distr. de Bolekhiv, Gal.

37. Звінниця XVIII віку, с. Маанів. Галичина.
Збірка п. Лушпінського.

37. Campanile. XVIIIe s. Village de Malniv,
Galicie. Collect. Louchpinsky.

38. Звінниця XVIII віку, с. Збора, пов. Калуш,
Галичина.

38. Campanile. XVIIIe s. Village de Zbora, distr.
de Kalouche, Galicie.

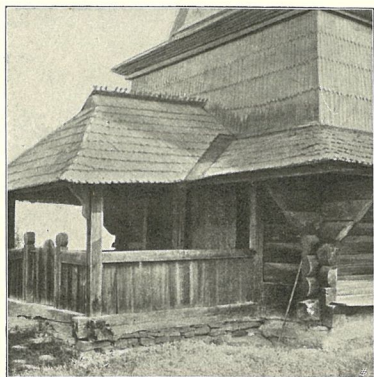
39. Звінниця XVIII віку, с. Станькова, пов. Калуш,
Галичина.

39. Campanile. XVIIIe s. Village de Stankova,
distr. de Kalouche, Galicie.

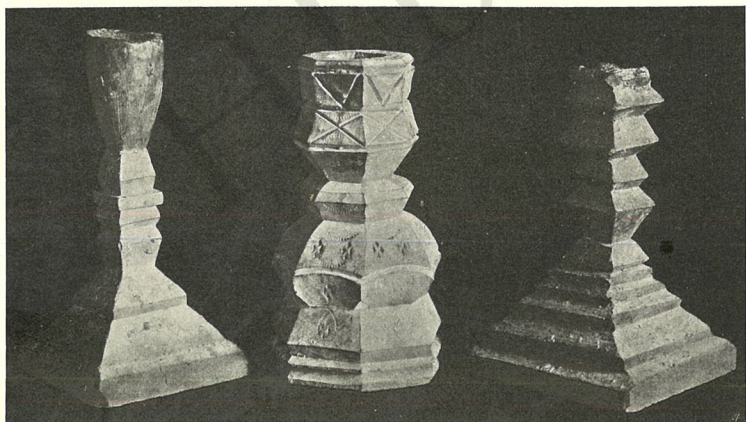
40. Звіниця XVII віку, с. Топільниця, пов.
Старий Самбір, Галичина.

40. Campanile. XVIIe siècle. Village de
Topilnytsia, district de Staryi Sambir.

41. Західний ганок церкви XVIII віку, с. Махнів, Галичина. Збірка п. Душпінського.

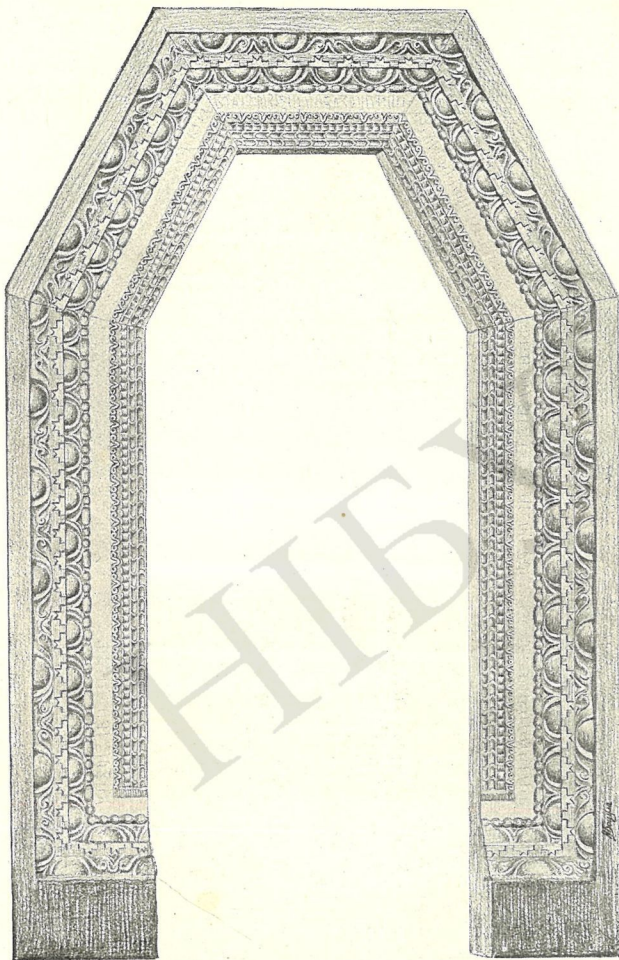
41. Portail occidental d'église. XVIIIe siècle. Village de Makhniv, Galicie. Collect. Louchpinsky.

42. Свѣчники церковні, с. Ялинці, пов. Золотоноша, Подлявщина і с. Калайдинці, пов. Лубні, Подлявський Земськ. Музей.

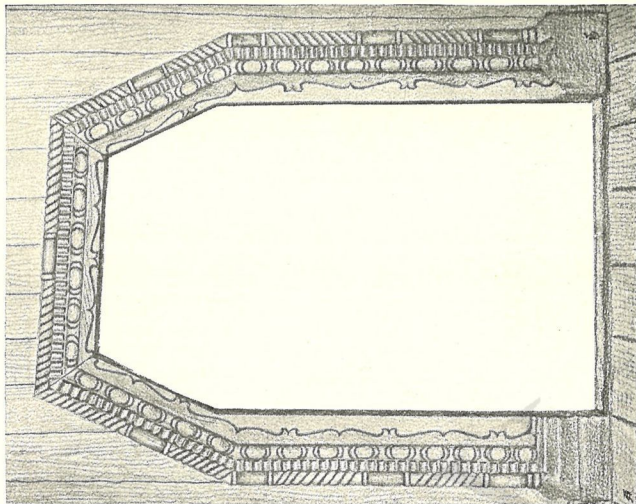
42. Chandelières d'église. Village d'Ialyntsi, distr. de Zolotonocha, gouv. de Poltava et village de Kalaïdyntsi, distr. de Loubnie. Musée de Poltava.

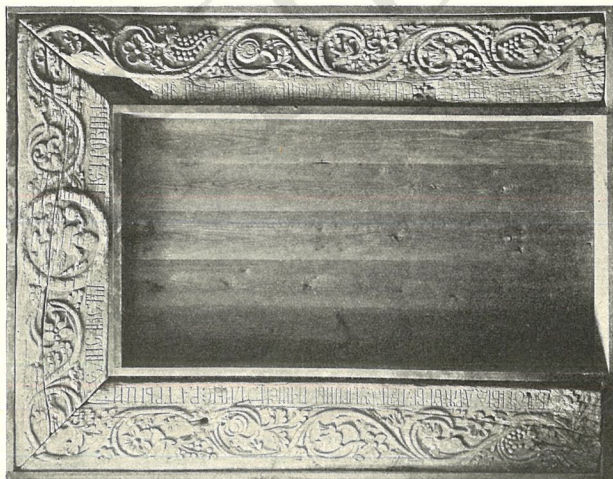
43. Одвірки церковні XVIII віку,
1706 р. Київський музей.

43. Portail d'église. XVIIIe siècle
(1706). Musée de Kiev.

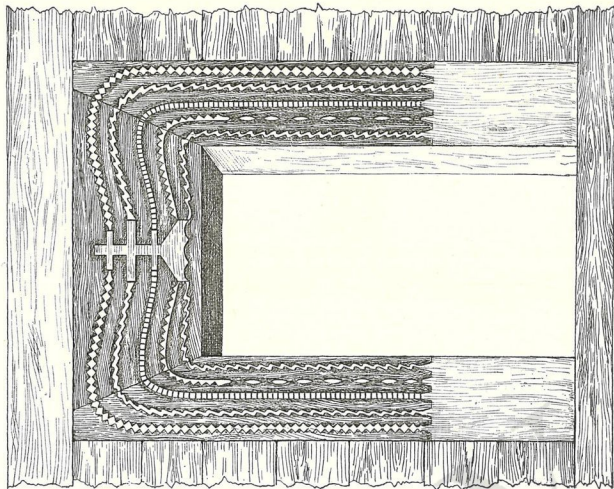
45. Portail d'église. XVIIIe s.
Village de Talanaky, distr. d'Ou-
magne.

45. Одіррки церковні XVIII віку,
с. Таланики, пов. Умань.

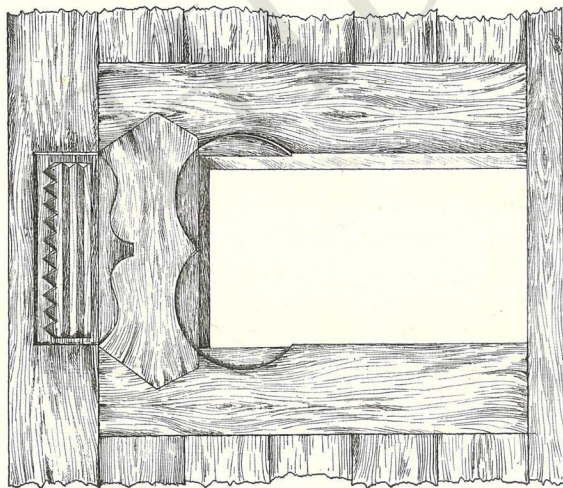

44. Portail d'église. XVIIIe s.
Village de Bilyuky, district de
Kobelaky, gouvernement de
Poltava. Musée de Poltava.

44. Одіррки церковні XVIII
віку, с. Біляки, пов. Кобеляки.
Полтавщина, Музей Полтавськ.
Вокстна.

47. Оциркі церковні XVIII ст.
с. Росочи, пов. Мукачів,
Мукатчів, Україна Hongr.

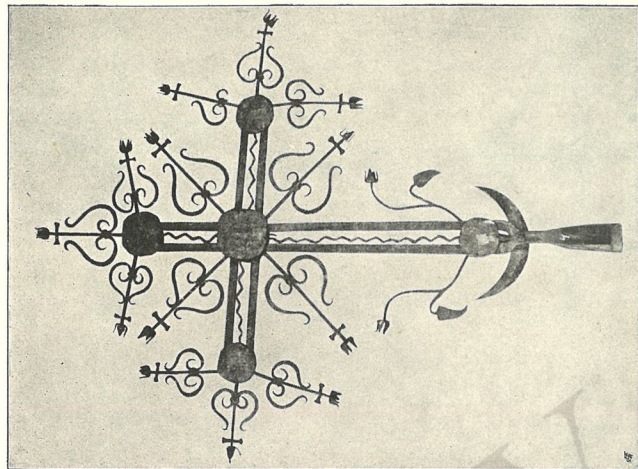
46. Оциркі церковні 1693 року,
с. Кутаїв, пов. Коломия, Га-
лиція.

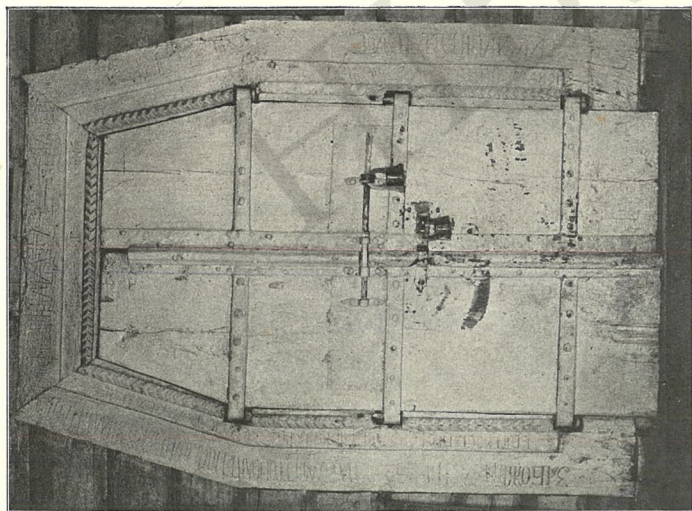

48. Одвірки церковні XVIII віку, с. Лавочне,
Галичина.

48. Portail d'église. XVIIIe siècle. Village de
Lavotchné, Galicie.

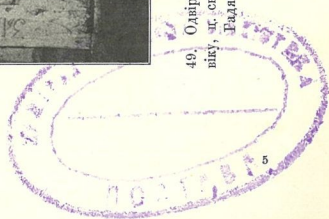

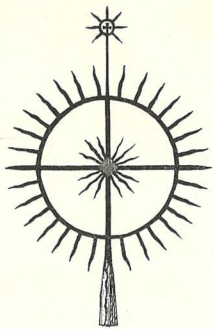
50. Хрест церковний, с. Долина Каміанна, губернмент де Кієвськє.

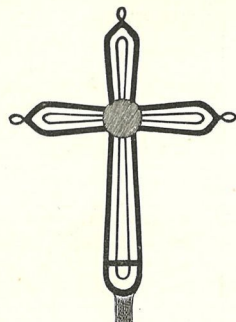
49. Портал д'єglise de St. Pierre et Paul. XVIIIe siєcle, Ville de Hadiatch, gov. de Poltava.

49. Ошатри церковні XVIII віку, зг. св. Петра і Павла, м. Радич. Подгашчина.

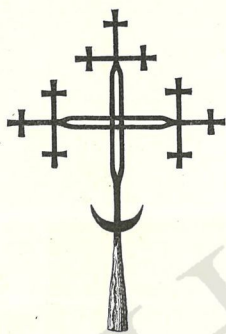

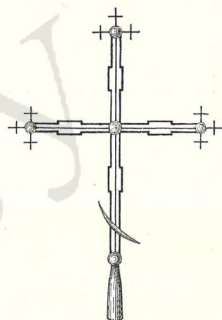
51

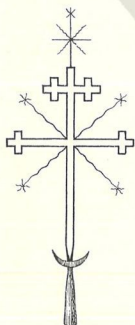
52

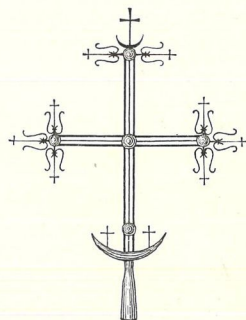
53

54

55

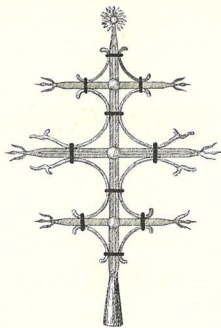

56

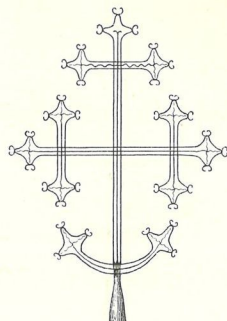
50—81. Хрести церковні XVII і XVIII віку.

50—81. Croix d'église, XVIIe et XVIIIe siècles.

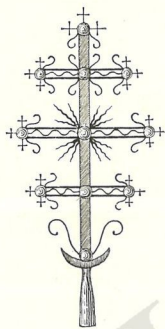

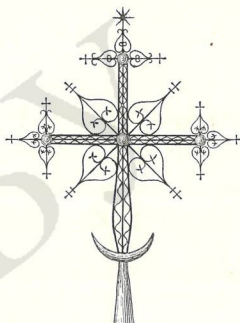
57

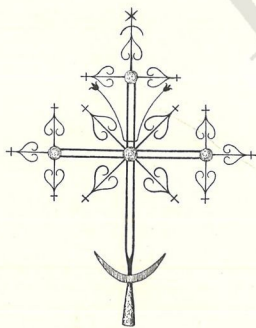
58

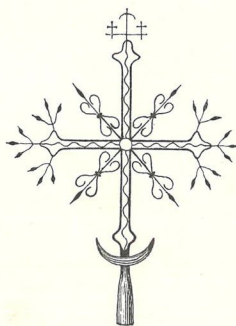
59

60

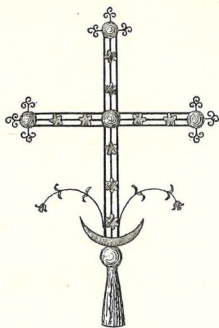
61

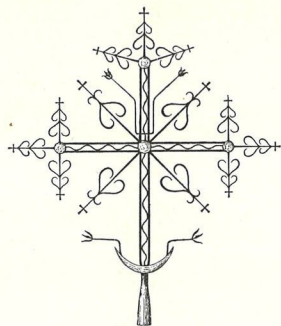
62

50—81. Хрести церковні XVII і XVIII віку.

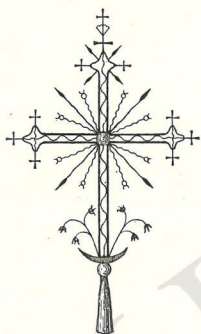
50—81. Croix d'église, XVIIe et XVIIIe siècles.

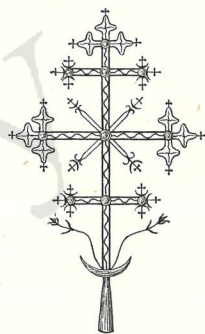
63

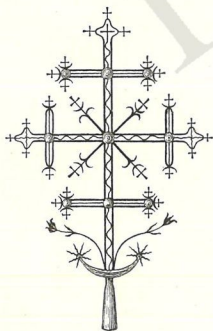
64

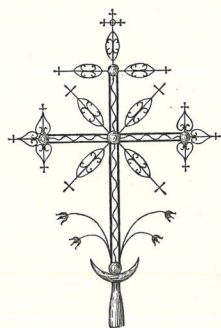
65

66

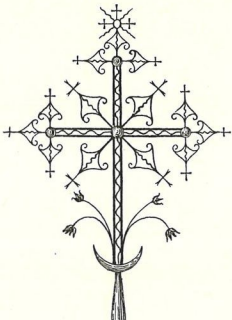
67

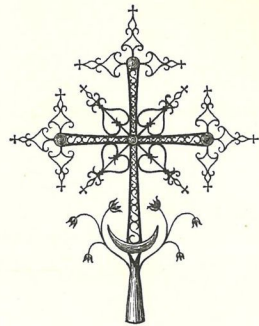
68

50—81. Хрести церковні XVII і XVIII віку.

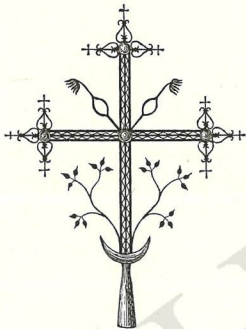
50—81. Croix d'église, XVIIe et XVIIIe siècles.

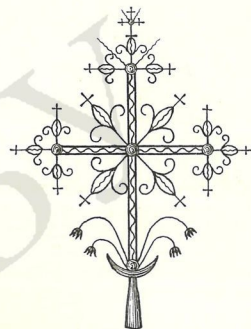
69

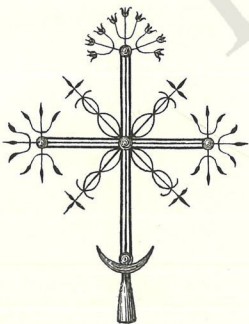
70

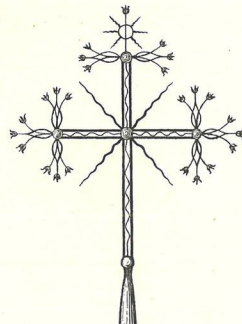
71

72

73

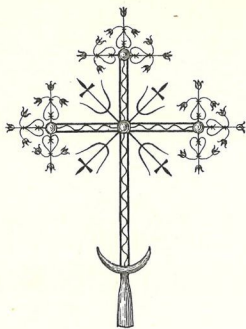

74

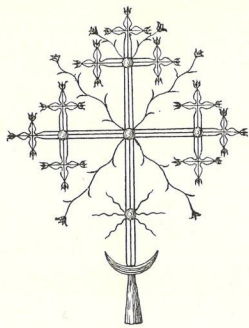
50—81. Хрести церковні XVII і XVIII віку.

50—81. Croix d'église, XVIIe et XVIIIe siècles.

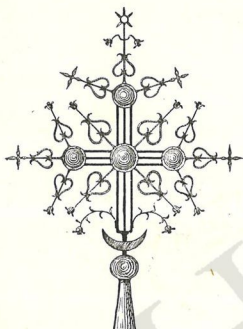

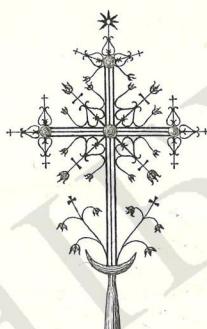
75

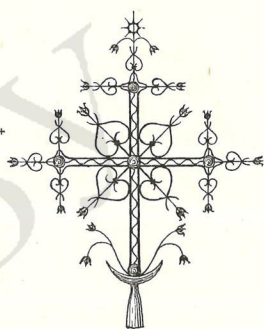
76

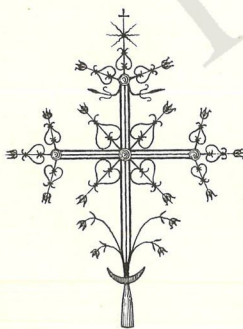
77

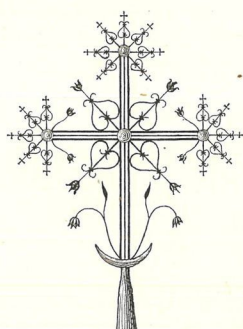
78

79

80

81

50—81. Хрести церковні XVII і XVIII віку.

50—81. Croix d'église, XVIIe et XVIIIe siècles.

БУДІВНИЦТВО ХАТНЄ.

ARCHITECTURE DE MAISONS.

НІБУ

85. Хата, с. Плушівець, пов. Гадяч
на Подтавц., Збірка Моценка.

85. Chaumière. Village de Plichy-
vets, district de Hadiatch, gouv. de
Poltava. Collection Mochtchenko.

86. Хата, с. Борки, пов. Хорольський
на Подтавц., Збірка Моценка.

86. Chaumière. Village de Borky,
district de Khorol, gouv. de Poltava.
Collection Mochtchenko.

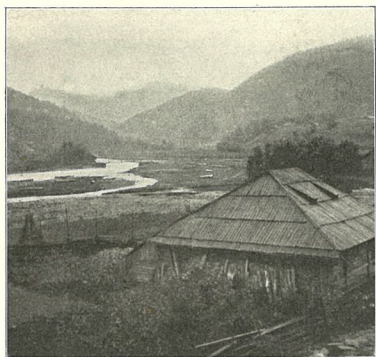
87. Хата, с. Огіївка, пов. Бардичів, Київщина.

87. Chaumière. Village d'Ohivka, district de Bardytchiv, gouvernement de Kiev.

88. Будинок пана Гадагана в с. Липовому, пов. Кременчук, (згорів уже).
Збірка Моченка.

88. Maison de M. Galagane. Village de Lypové, district de Krementchouk (incendiée).
Collection Mochtchenko.

89. Гуцульська хата, с.
Довгополе.

89. Chaumière Houtsoule.
Village de Dovhopolé.

90. Гуцульська хата, с.
Криворівня.

90. Chaumière Houtsoule.
Village de Kryvorivnia.

91. Хата бойківська в с.
Волосянці біля Славська,
Галичина.

91. Chaumière de Boïkis.
Village de Volosianka
près de Slavsko, Galicie.

92. Хата бойківська в
с. Славську, Галичина.

92. Chaumière de Boïkis
Village de Slavsko,
Galicie.

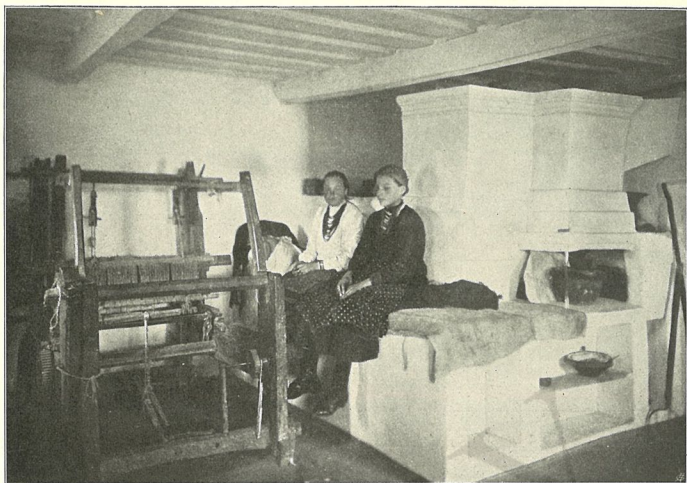
93. Внутрішній вигляд хати (покуть), с. Огіївка,
пов. Бардичів, Київщина.

93. Intérieur de chaumière. Village d'Ohivka,
distr. de Bardytchiv, gouv. de Kiev.

94. Хата бойківська в с. Славську, Галичина.

94. Chaumière de Boïkis. Village de Slavsko, Galicie.

95. Внутрішній вигляд хати № 93 (піч),
с. Огіївка.

95. Intérieur de chaunière n° 93 (poêle).
Village d'Ohiivka.

96. Стодола (клуна) в с. Бе-
режинці Пляхотській, пов.
Калуш, Галичина.

96. Grange. Village de Be-
rejnytsia Chlachotska, distr.
de Kalouche, Galicie.

97. Вітряк, с. Лагодівка, пов. Хорольський, Полтавщина. Фот. Мощенка.

97. Moulin à vent. Village de Lahodivka, distr. de Khorol, gouv. de Poltava, phot. Mochtchenko.

98. Вітряк, с. Паїшівць, пов. Гадач на Полтавщині. Фот. Мощенка.

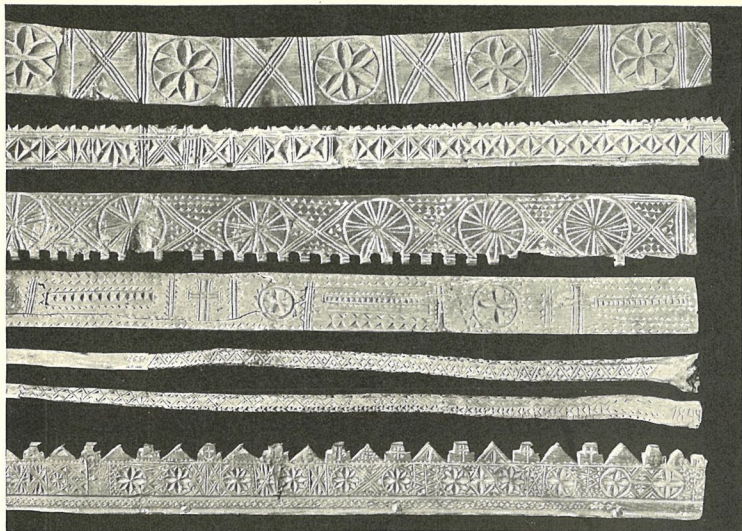
98. Moulin à vent. Village de Plichyvets, distr. de Hadiatch, gouv. de Poltava, phot. Mochtchenko.

99. Різьблений і помальований стіл, с. Сальків, пов. Переяславський, Полтавщина. Київськ. Музей.

99. Table sculptée et peinte. Village de Salkiv, distr. de Pereiaslav, gouv. de Poltava. Musée de Kiev.

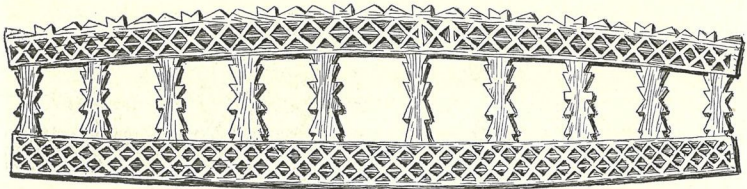
100. Полочки різьблені і 2 палиці 1844 р., Київський Музей.

100. Étagères sculptées et deux massues (1844). Musée de Kiev.

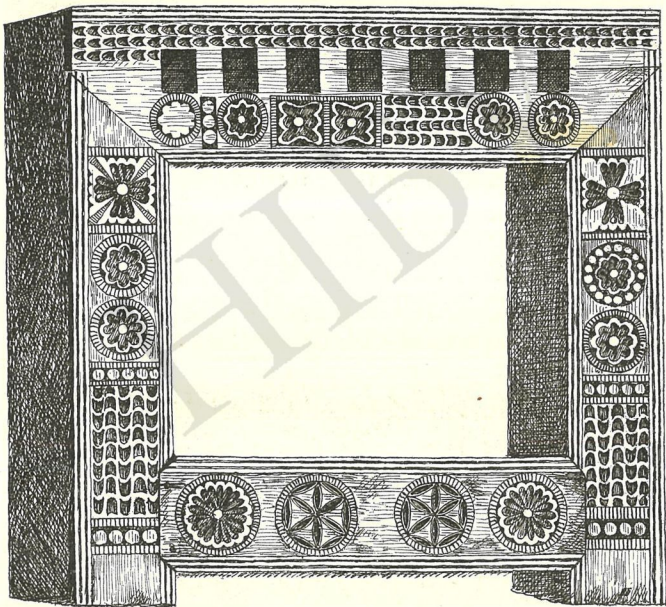
101. Полочки різьблені. Київський Музей.

101. Étagères sculptées. Musée de Kiev.

102. Полицка різьблена. Київський Музей.

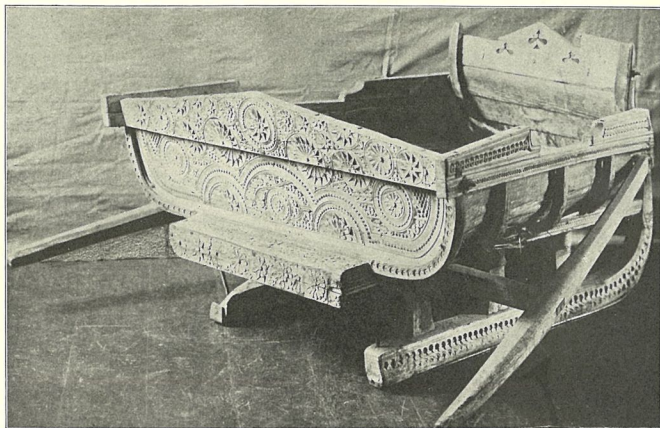
102. Étagère sculptée. Musée de Kiev.

103. Мисничок різьблений, с. Адамівка, пов. Чигирин, Київщина. Київський Музей.

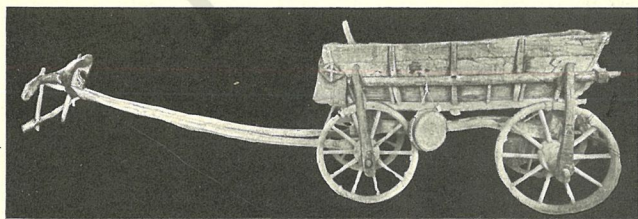
103. Dressoir sculpté. Village d'Adamivka, distr. de Tchyhyryne, gouv. de Kiev. Musée de Kiev.

104. Санї, с. Вереміївка, пов. Золотоноша.
Музей Полтавськ. Земства.

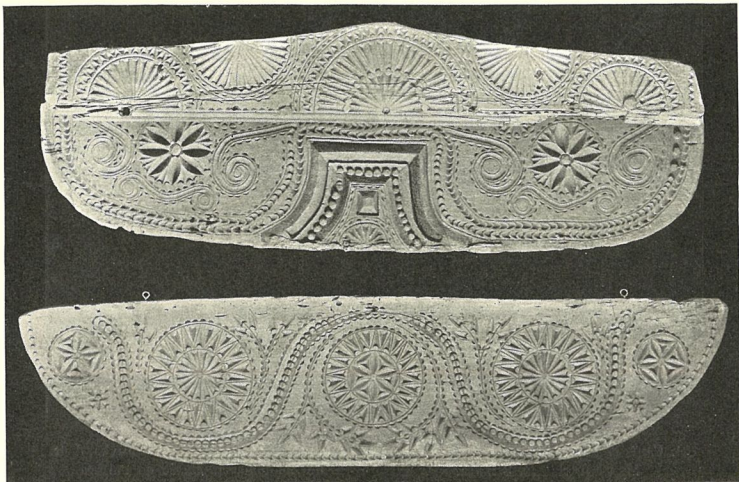
104. Traîneau. Village de Vérémiivka, distr.
de Zolotonocha. Musée de Poltava.

105. Мажа (віз чумацький), с. Вереміївка,
пов. Золотоноша. Полтавський Музей.

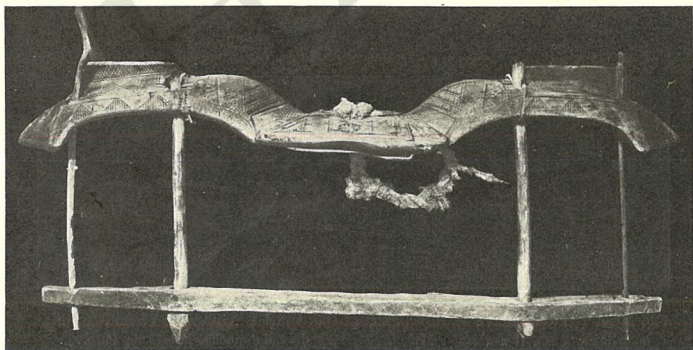
105. Chariot. Village de Vérémiivka, distr.
de Zolotonocha. Musée de Poltava.

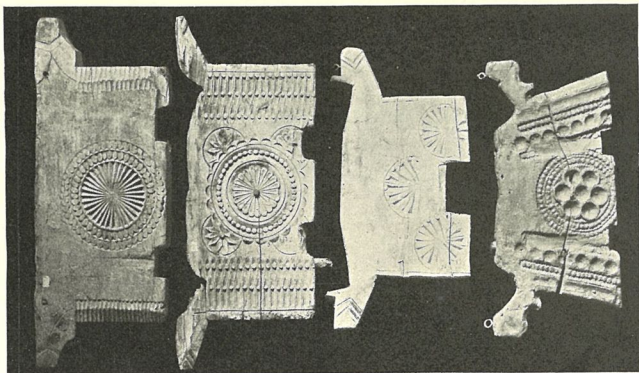
106. Спінки саней, с. Вереміївка, пов. Золотоноша, Полтавщина. Полтав. Земськ. Музей.

106. Planches d'arrière de traîneaux. Village de Vérémiivka, district de Zolotonocha, gouvernement de Poltava. Musée de Poltava.

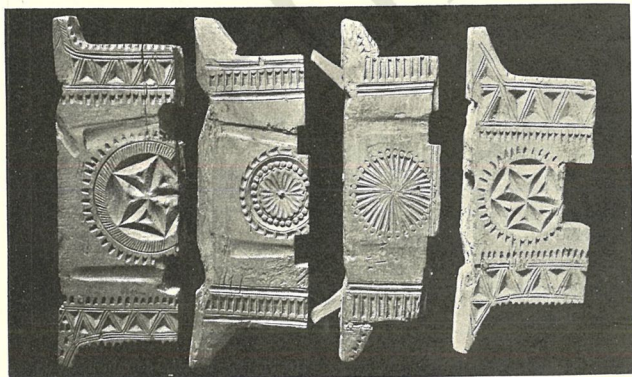
107. Ярмо, с. Липове, пов. Кременчук, Полтавщина. Полтавський Музей.

107. Joug. Village de Lypové, district de Kremenchtouk, gouvernement de Poltava.

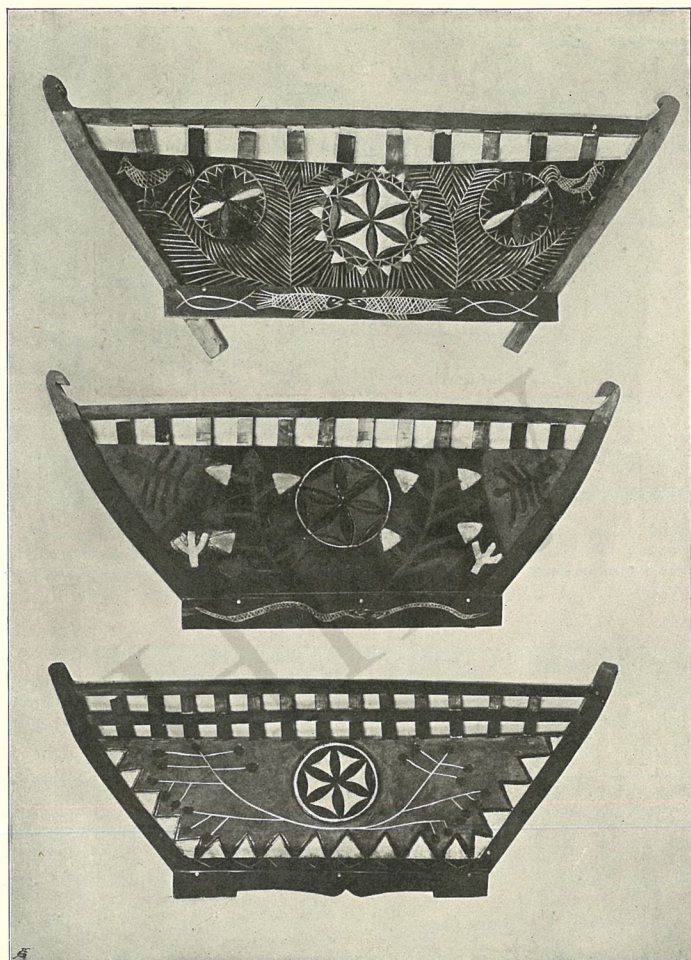
109. Насиди до возів, с. Вереміївка, пов. Золотоноша. Полтавськ. Музей.

109. Supports de chariots. Village de Verémivka, distr. de Zolotonosha. Musée de Poltava.

108. Насиди до возів, с. Басюкині, пов. Золотоноша. Полтавськ. Музей.

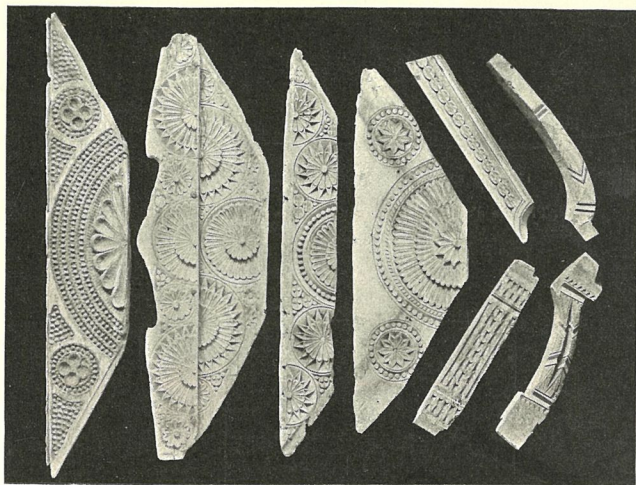
108. Supports de chariots. Village de Vasioutyutzi, distr. de Zolotonosha. Musée de Poltava.

110. Спінки саней різьблені і розмальовані, м. Умань, Київщина. Київський Музей.

110. Planches d'arrière de traîneaux sculptées et peintes. Ville d'Oumagne, gouv. de Kiev. Musée de Kiev.

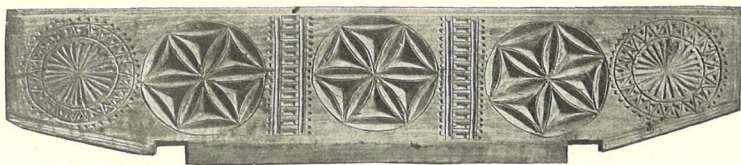
112. Сипки саней і щаблі. Полтавський Музей.

112. Planches d'arrière et échelons de traîneaux. Musée de Poltava.

111. Сипки саней і носиди. Київський Музей.

111. Planches d'arrière de traîneaux, de chariots et supports de chariots. Musée de Kiev.

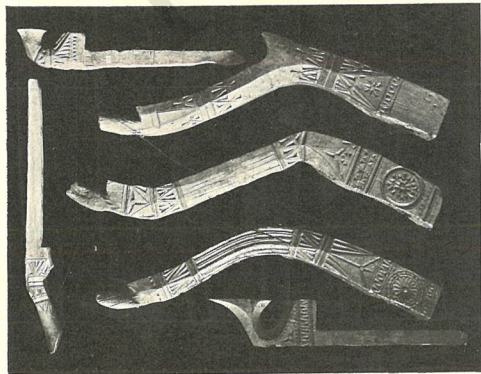
113. Спинка саней різблена. Київський Музей.

113. Planche d'arrière de traîneau sculptée. Musée de Kiev.

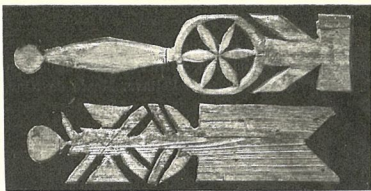
114. Різблені стовпці під кіш у вітряку,
с. Вишенки, пов. Остер, Чернігівськ. губ.,
Київський Музей.

114. Poteaux sculptés pour moulin à vent.
Village de Vychenky, distr. d'Oster, gouv.
de Tchernihiv. Musée de Kiev.

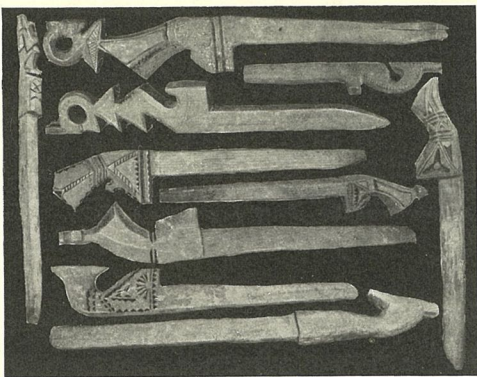
115. Двоє до носів і притики до ярем, с. Дипове, нов. Кременчуцьк. Подгавський Музей.

115. Supports pour échelles et baguettes de jougs. Village de Lyrové, district de Kremenchouk. Musée de Poltava.

117. Два вишакви на гребіні хати додмана Івана Шрама над Кодацьким порогом, с. Кодак біля Катеринослава.

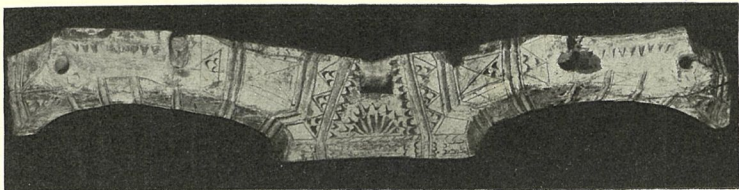
117. Deux ornements du faite de la chaumière d'Ivan Chram, près de la cataracte de Kodak. Village de Kodak, près de l'ékatérinoslav.

116. Притики до ярем і свисталики, Катюсна, Чернівецька і Подгавська губ., Катюський Музей.

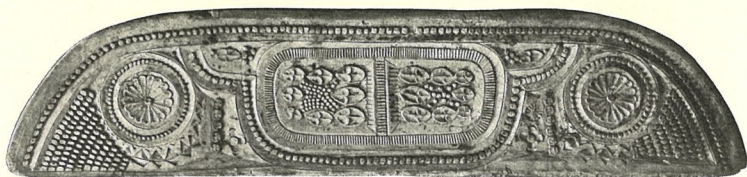
116. Chevilles de jougs et clefs de bois. Gouv. de Kiev, de Tchernyhyr et de Poltava. Musée de Kiev.

118. Ярмо (верх), с. Демки, пов. Золотоноша. Полтавськ. Музей.

118. Joug. Village de Demky, district de Zolotonocha. Musée de Poltava.

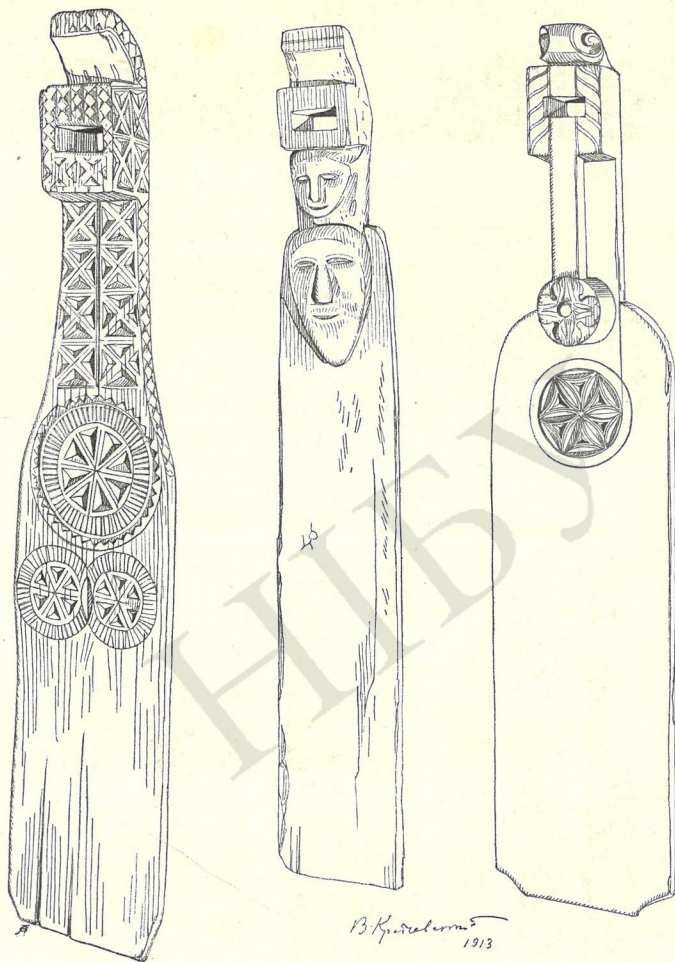
119. Спинка саней різьблена, с. Вереміївка, пов. Золотоноша. Полтавщина. Київський Музей.

119. Planche d'arrière de traîneau. Village de Vérémiivka, district de Zolotonocha, gouvernement de Poltava. Musée de Kiev.

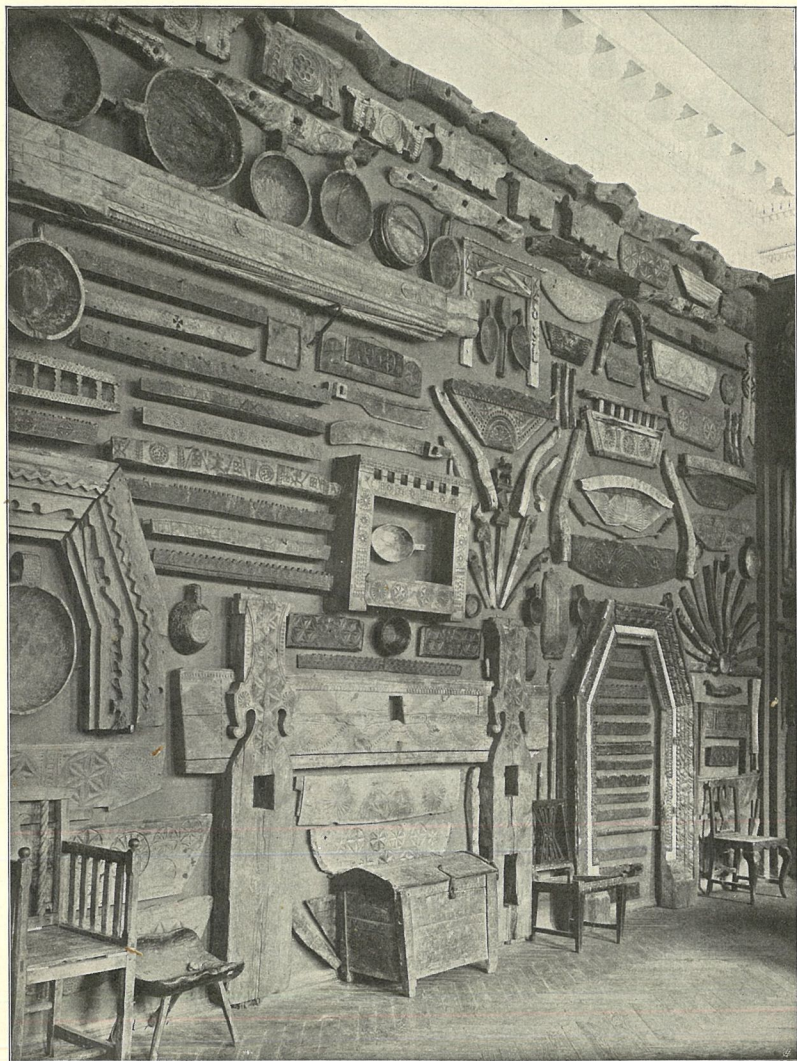
120. Рубаті різьблені. Київський Музей.

120. Pressoirs sculptés. Musée de Kiev.

121. Динця до кужеля XIX віку. Полтавщина.
Збірка О. Гансена. Київ.

121. Sièges de quenouille sculptés XIXe siècle.
Gouvernement de Poltava. Collection Hansen.

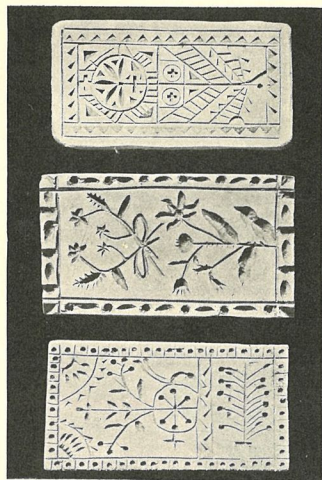
122. Збірка різьблених дерев'яних річей в Київському
Музеї. Загальний вигляд.

122. Collection d'objets de bois sculptés. Musée de
Kiev (aspect général).

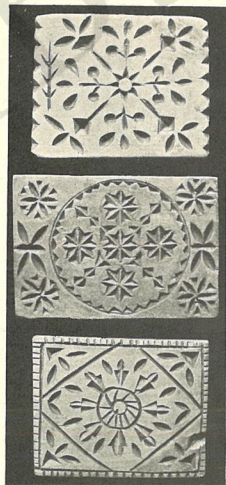

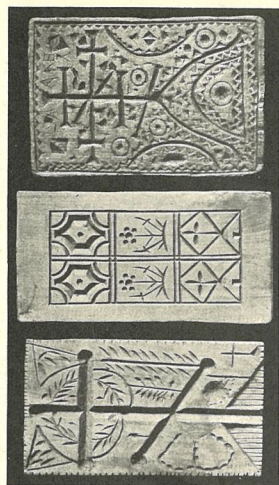
123

124

125

126

123—126. Форми для виробу медвіників XVIII віку, с. Вел. Будища, пов. Зіньківський. Полтавськ. Музей.

123—126. Moules pour pain d'épice. XVIIIe siècle. Village de Vélyki Boudychecha, district de Zinkiv. Musée de Poltava.

127. Різьблена спинка саней. Київський Музей.
127. Planche d'arrière de traîneau sculptée. Musée de Kiev.

4539

57

HIBY

1875

НИБУ

НИБУ

НИБУ

НИБУ

1871

FIELD